

۱ پادشاهلار كئتابى

موقدّمه

«۱ پادشاهلار» كئتابى، «۱ و ۲ سَموئيل» كئتابلاريندا باشلانان ائسرائيل پادشاهليغينين تارئخئنن داوامى دير.

بو كئتابى ائكى حئصّه يه بؤلّمك اولار: سوليمانين حاكئمئيتى و نائلئيتلىرى، خصوصن اورشلئمه معبدئن تئكئلمه سى؛ ائسرائيلئن شئمال و جنوب پادشاهليقلارا بؤلونمه سى.

«۱ و ۲ پادشاهلار» كئتابلاريندا هر حؤكمدارين دَيرى تارييا وفالى اولماسى ائله اولچولور. خالقين اوغورلارى دا بو وفادارليقدان آسيلي ائدى. اَمّا بوتپرستلئك و ائطاعتسئزلئك بدبختلئيه آپاريردى. شئمال سلطنتئن پادشاهلاريندان هچ بئرى تارييا وفالى قالمادى، جنوبدا دا يهودا پادشاهلارينين بعضئسى وفالى، لاكئن بعضئسى وفاسيز چيخدى. «۱ پادشاهلار» كئتابيندا ربئن ييغمبرلى اهمئيتلى نقش اويناير. اونلار بوتلره سجده اتمه مَك اوچون آداملارا جسارتله ائخطار ورتب اونلاردان ائسته يئردئلر كي، تارييا طرف دؤنسونلر. بو باخيمدان ائليا ييغمبرله بعل بوتونون كاهنلرئنن موباحئته سى بو تلاشدا جَدّاب بئر ير اؤزونه عاييد ادئر.

كئتابين مضمونو

- داوودون پادشاهليغينين آخيري ۱:۱-۱۲:۲
سوليمانين پادشاه اولماسى ۲:۱۳-۴۶
سوليمانين حاكئمئيتى ۳:۱-۴۳:۱۱
ئرگن ائللر ۳:۱-۳۴:۴
معبدئن تئكئلمه سى ۵:۱-۶۶:۸
سونراكى ائللر ۹:۱-۴۳:۱۱
سلطنتن بؤلونمه سى ۱۲:۱-۵۳:۲۲
شئمال قبئله لرئنن عوصياني ۱۲:۱-۲۰:۱۴
يهودا و ائسرائيلئن پادشاهلارى ۱۴:۲۱-۳۴:۱۶
ائليا ييغمبر ۱۷:۱-۲۱:۱۹
ائسرائيل پادشاهى آخاب ۲۰:۱-۴۰:۲۲
يهودا پادشاهى يهوشافاط و ائسرائيل پادشاهى آخزيا ۲۲:۴۱-۵۳

داوود پادشاهین آخیر ائللری

داوود پادشاه قوجالیب یاشلانمیشدی؛ اونون اوستونو اؤرتوکرله نه قدر اؤرتوردلر، گئنه ده قیزیشمیردی. ^۲ بونا گؤره اعیانلاری اونا دئتلر: «قوی آغامیز پادشاه اوچون جاوان باکتره بئر قیز آختارسینلار. قوی او، پادشاهین یانیندا قالیب اوندان پرستارلیق اتسن. و قوینوندا یاتسین کی، آغامیز پادشاه قیزیشسین.» ^۳ اولار ائسرائیلئن بوتون اراضئسننده گؤزل بئر قیز آختاردیلار و شوئملی آبئشگی تاپیب پادشاهین یانینا گئئردلر. ^۴ قیز چوخ گؤزل ائدی. او، پادشاهین پرستاری اولوب اونا خئدمت اتدی، اما پادشاه اونولا یاخینلیق اتمه‌دی.

آدونئیائین پادشاهلیق آندئعاسی

^۵ داوودون خگئتدن اولان اوغلو آدونئا «من پادشاه اولاجام» دئیب اؤزونو اوچالتدی. او اؤزو اوچون دؤیوش عارابالاری، اتلی لار و آلی نفر حاضرلادی کی، قاباغیندا قاچسینلار. ^۶ آتاسی هچ واخت اونا آجیقلائیب دمه‌مئشدی کی، «ئئییه بله ادئبسن؟» آدونئیا چوخ یاراشیقلی ائدی. او، آبشالومدان سونرا دونیایا گلمئشدی. ^۷ آدونئیا صرویا اوغلو یوآب و کاهئن ایباتارلا آل بئر اولدو، اولار دا آدونئیایا کؤمک ائدتلر. ^۸ اما کاهئن صادوق، یهویاداع اوغلو بنایا، پیغمبر ناتان، شئمعی، ربعی و داوودون جنگاورلری آدونئیائین طرفئنده دینلئدلر. ^۹ آدونئیا عین روگیلئن یاخینلیغینداکی زوخلت قایاسیندا قویون، اؤکوز و بئسنمئش حیوانلار قوربان کسدی. بوتون قارداشلارینی، یعنی پادشاهین اوغوللارینی و پادشاهها قوللوق ادن بوتون یهودالی لاری چاغیردی، ^{۱۰} اما پیغمبر ناتانی، بنایانی، جنگاورلری و قارداشی سولیمانی چاغیرمادی.

سولیماین پادشاه اعلان ادنلمه‌سی

^{۱۱} او واخت ناتان سولیماین آناسی بئش بئدن سوروشدو: «مگر ائشتمه یئسن کی، خگئت اوغلو آدونئیا آغامیز داوودون خبری اولمادان پادشاه اولوب؟» ^{۱۲} ائندی گل، قوی سنه مصلحت ورتب هم سنن هم ده اوغلون سولیماین جانینی حنفظ ادئم: ^{۱۳} فورن داوود پادشاهین یانینا گت و اونا ده: «ای آغام پادشاه! مگر بو کئئنه آند ائچئب دمه‌دئن کی، مندن سونرا اوغلون سولیمان قطعن پادشاه اولاجاق و تختئتمده او اوتوراجاق؟ بس اوندا نه اوچون آدونئیا پادشاه اولوب؟» ^{۱۴} باخ، سن اورادا پادشاهلار دانیشارکن من سندن سونرا گلئب، سؤزلرئنی تصدئق اده جیم.»

^{۱۵} بئشبع اوتاغا، پادشاهین یانینا گتدی. پادشاه چوخ قوجالمیشدی و شوئملی آبئشگ اونا خئدمت ائتردی. ^{۱۶} بئشبع پادشاهین قاباغیندا دئزه دوشوب تعظم اتدی. پادشاه ددی: «نه ائسته یئرسن؟» ^{۱۷} بئشبع اونا ددی: «منئم آغام! بو کئئنه تارین ربتن حاقی اوچون آند ائچئب دئن کی،» مندن سونرا اوغلون سولیمان قطعن پادشاه اولاجاق و تختئتمده او اوتوراجاق. ^{۱۸} ائندی باخ، آغام پادشاه، آدونئیا پادشاه اولوب و سنن بوندان خبرئن یوخدور. ^{۱۹} او، چوخلو اؤکوز، بئسنمئش حیوان و قویون-کچی قوربان کسئب و پادشاهین بوتون اوغوللارینی، کاهئن ایباتاری و قوشون باشچیسی یوآبی چاغیریب، اما قولون سولیمانی چاغیرماییب. ^{۲۰} آغام پادشاه، بوتون ائسرائیلئن گؤزو سنده‌دئر، سن اولارلا بئلدرمه‌لی سن کی، آغام پادشاهدان سونرا تختئتمده کئم اوتوراجاق. ^{۲۱} یوخسا آغام پادشاه اولوب اتلاری ائله یاتدیقددا، من و اوغلوم سولیمان موقصئر ساییللاجاق.»

پیغمبر ناتان اونو اسرائیلتن پادشاهی آدیندا مسح اتسنلر. گره‌نای چالیب دین: «یاشاسین پادشاه سولیمان!»^{۳۵} سونرا اونون دالینجا قالخین، او دا گلئب تختتمده اوتورسون، چونکی منم یرتمه پادشاه اولاجاق. اونو اسرائیل و یهودایا حؤکمدار تعین اتمشم.»^{۳۶} یهویداع اوغلو بنایا پادشاه جاواب ورئب ددی: «آمن! آغام پادشاهین تارسی رب بله دیر.»^{۳۷} رب آغام پادشاه یار اولدوغو کئمی، سولیمان دا یار اولسون و اونون تختنی آغام داوود پادشاهین تختندن دها بویوک اتسن.»^{۳۸} کاهن صادق، پیغمبر ناتان، یهویداع اوغلو بنایا، کرئلی لر و پلتلی لر آشای ائب سولیمانی داوود پادشاهین قاطرینا منندردلر و اونو گنخونا قدر آپاردیلار.^{۳۹} کاهن صادق عبادت چادیربندان یاغ بوینوزونو گؤتوروب سولیمانی مسح اتدی. گره‌نایی چالدیلار و بوتون جاماعات ددی: «یاشاسین پادشاه سولیمان!»^{۴۰} بوتون جاماعات اونون دالینجا قالخیب گندلر. اولار نی چالراق الہ سوئتردلر کی، سسرلئندن یر تتره‌یتردی.^{۴۱} آدونئیا و اونولا اولان بوتون قوناقلار یمکلرئنی قورتاراند بو سسی اشتندلر. یوآب گره‌نای سسئنی اشدنده ددی: «شهردن نثیه بله گورولتو گلئر؟»^{۴۲} او، سوزونو قورتارامیش، بئردن کاهن ایپاتارین اوغلو یوناتان گلدی. آدونئیا اوندان سوروشدو: «گل، سن انگئد آدامسان، یاخشی خبر گئئرسن.»^{۴۳} یوناتان آدونئیایا جاواب ورئب ددی: «یوخ، اله دئیل. آغامیز داوود پادشاه، سولیمانی پادشاه ائنب.^{۴۴} پادشاه کاهن صادق، پیغمبر ناتانی، یهویداع اوغلو بنایانی، کرئلی لری و پلتلی لری ده سولیمانلا بئرلئکده گؤندرئب. اولار دا اونو پادشاهین قاطرینا منندئرئبلر.^{۴۵} کاهن صادق و پیغمبر ناتان گنخوندا اونو پادشاه آدیندا مسح ادئبلر و اورادان شادلیقلا گدئبلر. بونا گوره

^{۲۲} بتشیع حله پادشاهلا دانیشیردی کی، پیغمبر ناتان گلدی.^{۲۳} پادشاه خبر وردلر: «پیغمبر ناتان بورادادیر.» ناتان پادشاهین حوزورونلا گلدی و اوزو اوسته ایئلئب تعظمن اتدی.^{۲۴} ناتان ددی: «آغام پادشاه! آیا دئیسن کی، "مندن سونرا آدونئیا پادشاه اولاجاق و تختتمده او اوتوراجاق؟"»^{۲۵} آدونئیا بو گون گدئب چوخلو اوکوز، بسلئمئش حیوان و قویون قوربان کسئب و پادشاهین بوتون اوغوللارینی، قوشون باشچیلارینی و کاهن ایپاتاری چاغیریب. باخ، اولار اونون حوزوروندا پیئب انچئرلر و "یاشاسین پادشاه آدونئیا!" دئرلر.^{۲۶} آما من قولونو، کاهن صادق، یهویداع اوغلو بنایا و قولون سولیمانی چاغیرامیدیر.^{۲۷} آیا بو انش آغام پادشاهین امری ائله اولوب؟ و سن قوللارینا بئلدرمه‌یئسن کی، آغام پادشاهدان سونرا تختتمده کئم اوتوراجاق؟»^{۲۸} او واخت داوود پادشاه ددی: «بتشیعی یانیم چاغیرین!» بتشیع پادشاهین حوزورونلا گلئب قاباغیندا دوردو.^{۲۹} پادشاه آند انچئب ددی: «وار اولان ربّه کی، جانیمی بوتون دارلیقلاردان قورتاریب، آند اولسون،^{۳۰} نچه سنن اوچون اسرائیلتن تارسی ربّه آند انچئب ددئم کی، "مندن سونرا اوغلون سولیمان پادشاه اولاجاق و منم یرتمده تختتمده او، اوتوراجاق." بونو بو گون حقیقتن یرنه یتیره‌جیم.»^{۳۱} بتشیع پادشاهین قاباغیندا اوزو اوسته بره ایئلئب تعظمن اتدی و ددی: «آغام داوود پادشاه ابده‌جک یاشاسین!»^{۳۲} سونرا داوود پادشاه ددی: «کاهن صادق، پیغمبر ناتانی و یهویداع اوغلو بنایانی منم یانیم چاغیرین.» اولارین هامیسی پادشاهین حوزورونلا گلدلر.^{۳۳} پادشاه اولارلا ددی: «آغیزین اعیانلارینی یانینیزا آلین و اوغولم سولیمانی منم قاطریم منندئرئب گنخون بولاغینا اندئرئن.»^{۳۴} اورادا کاهن صادق و

اونون يولو ائله گت. اونون قايدالارينا، امرلرئنه، حۇكملرئنه و شھادتلرئنه، موسائين شرئعت كئتاينيدا يازيلديغي كئمي، عمل ات كي، اتدئئين هر ائشده و گئدئئين هر يرده اوغور قازاناسان.^۴ او واخت رب منە وردئيي بو سۇزو يرئنه يئترەجك: ”اگر اۇولادلارين اۇز يوللارينا دئقت اتسەلر، بوتون اوركلري و جانلاري ائله منئم حوزورومدا حقتقلته يرئسەلر، انسرائيل تختئنده سنئن نسلئندن بئر كئشي آسكئك اولماياجق.“

^۵ سن صرويا اوغلو يوآبين منە نه اتدئييني ده بئلئرسن: انسرائيل قوشونونون ائكي باشچيسي زير اوغلو آبزله پئر اوغلو غماساني اۇلدوروب، صلح زاماني حرب قاني تۇكدو و بلئنده كي كمرله آياغيندا كي چاريقلاري قانا بولاشديردي. ^۶ سن اۇز حئكمئتنە گۇره رفتارات، قويما اونون آغارميش باشي اۇلولر دئيارينا سالامات ائچئنده انئسن.

^۷ لاكئن گئلكعدالي بَرزئله يئن اوغوللارينا محبّت ات، قوي سوفرئنده يمك يئئنلر آراسيندا اولسونلار. چونكي من قارداشين آبشالومون قاباغيندان قاچديغيم واخت، اونلار منە كۇمك اتدئلر.

^۸ باخ، بَخورئمدن اولان پنيامئئلي گرا اوغلو شئمعي سنئن يانيندادير. او ائدي كي، مَخەنايئمه گئدئئئم گون منە برك لعنت اتدي. لاكئن سونرا مني پئشواز اتمك اوچون اوردون چايننا گلنده، من اونا رئئن حاقي اوچون آند ائچئب ددئم: ”سني قيليئجلا اۇلدورميه جيم.“^۹ ائئدي اونو جزاسيز قويما، چونكي سن حئكمئتلي آدامسان و اونا نه اده جيئني بئلئرسن و اونون آغارميش باشيني قان ائچئنده اۇلولر دئيارينا ائدئئرسن.“

ده شھرده بلە گورولتو وار. ائشئدئئئنئز سَس بودور. ^{۴۶} سوليمان حئئا پادشاھليق تختئنده اوتوروب. ^{۴۷} اوستەلئك پادشاھين اعيانلاري آغاميز داوود پادشاھين يانينا تيرئك اتميه گلئب دئئلر: ”سنئن تارينين سوليمانين آديني سنئن آديندان داھا بۇيوك، تختئني سنئن تختئندن داھا اوچا اتسئن!“ پادشاھ دا ياتاغيئين اوستونده آيئلئب. ^{۴۸} پادشاھ بونو دا ديئب: ”انسرايئلئن تاريسي رب موبارك اولسون كي، بو گون حلە گۇزلرئم گۇزرگن، تختئمده اوتوران بئر نفر ورئب!“

^{۴۹} آدونئيانين بوتون قوناقلاري تشوئشه دوشوب قالخديلار و هر كس اۇز يولو ائله گئدي. ^{۵۰} آدونئيا سوليمانان قورخوردو. قالخيب گئدي و قوربانگاھين بوينوزلاريندان ياپيئشدي. * ^{۵۱} بونو سوليمان بئلدئرئب دئئلر: ”آدونئيا سوليمان پادشاھدان قورخور و قوربانگاھين بوينوزلاريندان ياپيئشيب ديئر ”قوي سوليمان پادشاھ اولجە منە آند ائچسئن كي، بو قولونو قيليئج آغزينا ورمه يەجك.“^{۵۲} سوليمان ددي: ”اگر او، دَيرلي آدام اولسا، باشيندان بئر توك بلە، يره دوشمَز، لاكئن اكر اوندا بئر پئسلئك تاپيلسا، اۇلەجكدئر.“^{۵۳} سوليمان پادشاھ آدام گۇندئرئب آدونئياني قوربانگاھدان دوشورتدو. او دا گلئب سوليمان پادشاھا تعظئم اتدي. سوليمان اونا ددي: ”اوئنه گت!“

داوودون سوليماننا وصئتي

۲ داوودون اۇلوم گونو ياخيئلاشاندا، اوغلو سوليماننا وصئيت ادئب ددي: ”بو ياخيئلاردا من دە هامی كئمي دونيادان گدەجيم. بونا گۇره مؤحكَم و انگئد اول. ^۳ تارين رئئن طلب اتدئكلرئني يرئنه يئتر:

أَبَشْكَگ قارداشین آدونئیا یا آرواد اولماق اوچون ورتلستن. ۲۲ سولیمان پادشاه آناسینا جاواب ورتب ددی: «ئنیه شونملی أَبَشْكَگی آدونئیا اوچون انسته یترسن؟ پادشاهلیغی دا اونون اوچون انسته، او منئم بؤیوک قارداشیمدیر، اونا، کاهئن ایباتارا، صرویا اوغلو یوآبا!» ۲۳ سولیمان پادشاه رِبْنَن حاقی اوچون آند انچئب ددی: «اگر آدونئیا بو سؤزو اؤز حیاتی باهاسینا دمه مئشسه، تاری منه بله و بوندان بَترنی اتستن. ۲۴ آندنی منی مؤحکمئندرئب آتام داوودون تختئنده اوتورتموش و ددئیی کئمی منه بئر او قورموش وار اولان رِبَنه آند اولسون کی، آدونئیا قطعن بو گون اؤلدوروله جک!» ۲۵ سولیمان پادشاه پهویاداع اوغلو بنایا یا امر اتدی. بنایا دا گدئب آدونئیانی ووردو و او اؤلدو.

ایباتارین قوولماسی و یوآبین اولومو

۲۶ پادشاه، کاهئن ایباتارا ددی: «غَناتوتا، اؤز زَمئلرئنه گت! سن اولومه لاینقسن، آما بو گون سنی اؤلدورمه جیم، چونکی سن آتام داوودون قاباغیندا پروردئگار رِبْنَن ساندیغینی داشیدین و آتامین چکدئیی هر عذابیی سن ده چکدئن.» ۲۷ بله جه سولیمان ایباتاری رِبْنَن کاهئنلئیندن قوودو. بونونلا دا رِبْنَن شئلودا علی اوئئن ضدئنه ددئیی سؤز یرئنه یتئشدی.

۲۸ خبر یوآبا چاتدی. یوآب آبشالوما قوشولمادیغی حالدا، آدونئیانین طرفئنی توتموشدو. بونا گؤره ده او، رِبْنَن عئبادت چادیرینا قاچدی و قوربانگاهین بونوزلاریندان یاپئشدی. ۲۹ سولیمان پادشاه ددئلر کی، یوآب رِبْنَن عئبادت چادیرینا قاچیب و ائندنی قوربانگاهین یانیندا دیر. سولیمان پهویاداع اوغلو بنایانی گؤندَرئب ددی: «گت، اونو اؤلدور.» ۳۰ بنایا رِبْنَن عئبادت چادیرینا گلئب یوآبا ددی: «چیخ!

داوودون اؤلومو

۱۰ داوود اؤلوب آتالاری ائله یاتدی و داوودون شهرئنده باسدیریلدی. ۱۱ داوودون انسرائیل اوستونه پادشاهلیق اتمه سی قیرخ ائل سوردو: یدنی ائل خبیروندا و اوتوز اوچ ائل ده اورشلئمه پادشاهلیق اتدی. ۱۲ سولیمان، آتاسی داوودون تختئنده اوتوردو و اونون پادشاهلیغی مؤحکم بئر شکئلده برقرار اولدو.

آدونئیانین اؤلدورولمه سی

۱۳ خَگْگت اوغلو آدونئیا سولیمانین آناسی بَئشَبَعئن یانینا گتدی. بَئشَبَع اوندان سوروشدو: «آیا خبئرله گلئرسن؟» آدونئیا جاواب وردی: «بلی.» ۱۴ سونرا ددی: «سنه دئیجه جک سؤزوم وار.» بَئشَبَع ددی: «دِه.» ۱۵ آدونئیا ددی: «سن بئلئرسن کی، پادشاهلیق منئم ائدی و بوتون انسرائیل منئم پادشاه اولاجاغیمی گؤزله یتردی، آما هر شی دئیئشدی، پادشاهلیق قارداشیمین ائنه کچدی، چونکی رِبْنَن طرفئندن اونون ائدی. ۱۶ ائندنی سندن بئر خواهئشم وار، منه «یوخ» دمه.» بَئشَبَع اونا ددی: «دِه.» ۱۷ او ددی: «خواهئش ادئریم، سولیمان پادشاهلا دانیش، او سنه «یوخ» دِمَز، اونا ده کی، شونملی أَبَشْكَگی منه آرواد اولماق اوچون ورتلستن.» ۱۸ بَئشَبَع ددی: «یاخشیی، من سنئن حاقیندا پادشاهلا دانیشارم.»

۱۹ بَئشَبَع سولیمان پادشاهین یانینا گتدی کی، آدونئیا باره ده اونونلا دانیشسین. پادشاه اونون پئشوازینا آیاغا قالخدی و اونا تعظئم اتدی، سونرا تختئنه اوتوردو. پادشاه آناسی اوچون ده بئر تخت قویدوردو. او دا پادشاهین ساغیندا اوتوردو. ۲۰ سونرا ددی: «منئم سندن کئچنک بئر خواهئشم وار، منه «یوخ» دمه.» پادشاه اونا ددی: «سوروش آنام، من سنه «یوخ» دِمِرم.» ۲۱ بَئشَبَع ددی: «قوی شونملی

گتدی. شممعی گدئب قوللارینی گتندن گتردی. ۴۱ شممعئتن اورشلئمدن گته گدئب۔ گلمک خبری سولیمانا چاتدی. ۴۲ پادشاه شممعئنی چاغیرتدیریب اونا ددی: «رئتن حاقینا مگر سنه آند ائچدئرمه دئم کی، ”چیخیب بئر یره گتدئشن گون، بئل کی، قطعن اوله جکسن؟“ مگر بو باره ده سنه ائخطار ورمه دئم؟ مگر منه ”اشتدئشم بو سؤز یاخشی دیر“ دمه دئن؟ ۴۳ بس نئیه ربّه ائچدئشن آندا و سنه وردئشم امره عمل اتمه دئن؟» ۴۴ سونرا پادشاه شممعئیه ددی: «سن آتام داوودون ضئدئنه اوره یئشنده ساخلادیغین و اتدئشن پئسلئشن هامیسینی بئلئرسن. پئسلئشنی رب سنئن اؤز باشینا دؤندره جک. ۴۵ لاکئن سولیمان پادشاه موبارک اولاجاق و داوودون تختی ربئن حوضوروندا ابده جک برقرار قالاجاق.» ۴۶ بله جه پادشاه پهویاداع اوغلو بنایایا امر اتدی، بنایا دا گدئب شممعئنی ووردو و او، اولدو. بله جه، پادشاهلیق سولیمانین آلی ائله مؤحکم لئندی.

سولیمانین تاریدان حنکمت ائستمه سی

(سال. ۱: ۳۱-۱۲)

۳ سولیمان منصئر پادشاهی فئرعونلا موتفق اولوب قیزی نی آرواد آلدی. فئرعونون قیزی نی داوودون شهرئنه گتردی و اؤز سارایینی، ربئن معبدئنی و اورشلئمن اطرافینداکی دوواری تنکئب قورتارانا قدر، اونو اورادا ساخلادی. ۲ لاکئن خالق حله ده پرستئشگاهلاردا قوربان تقدئم ادئرئلر، چونکی او گونلره قدر ربئن آدینا تنکئلئمش بئر معبد یوخ آئدی. ۳ سولیمان ربی سوئردی و آتاسی داوودون قایدالارینا موطابئق یاشایردی، آنجاق پرستئشگاهلاردا قوربان تقدئم ادئب، بوخور یاندیریردی. ۴ پادشاه قوربان تقدئمی اوچون گئبعونا گتدی، چونکی اورا پرستئشگاهلارین لاپ

پادشاه بله دئیب! یوآب ددی: «یوخ، بورادا اوله جیم.» بنایایا پادشاه خبر گتئرئب ددی: «یوآب بله ددی و منه بو جاوابی وردی.» ۳۱ پادشاه اونا ددی: «اونون ددئیی کئمی ات؛ اونو اولدور و باسدیر کی، یوآبین سببئسز تۆکدویو قانین تقصئرئنی منئم و آتامین اوی اوستوندن گؤتوره سن. ۳۲ رب اونون قانینی اؤز باشینا دؤندره جک، چونکی او اؤزوندن داها صالح و داها یاخشی اولان ائکی نفری قیلینجلا ووردو: آتام داوودون خبری اولمادان ائسرائئل قوشونونون باشچیسی یر اوغلو ابئزله یهودا قوشونونون باشچیسی پئتر اوغلو عَماسانی اولدوردو. ۳۳ بله جه اونلارین قانی همئشه لئک یوآبین و اونون نسلئشن اوستونده قالاجاق، لاکئن رب داوودا، اونون نسلئنه، ائنه و تختئنه ابده جک ائمن-آمانلیق وره جکدئر.» ۳۴ بله جه پهویاداع اوغلو بنایا گتدی و یوآبی ووروب اولدوردو و اونو چۆلده کی ائنه باسدیردیلار. ۳۵ پادشاه یوآبین یرئنه پهویاداع اوغلو بنایانی قوشون باشچیسی قویدو. ایباتارین یرئنه ده کاهئن صادوقو تعین اتدی.

شممعئتن اولومو

۳۶ پادشاه شممعئنی چاغیرتدیریب اونا ددی: «اورشلئمه اؤزونه بئر او تنک و اورادا یاشا، اورادان هچ یره گتمه. ۳۷ اورادان چیخیب قئدرن دره سنئی کچدئشن گون، بئل کی، قطعن اوله جکسن و قانین اؤز اوستونده قالاجاق.» ۳۸ شممعی پادشاه ددی: «بو سؤز یاخشی دیر، آغام پادشاه نجه دئیب، قولون دا الّه اده جک.» شممعی اوزون مودت اورشلئمه یاشادی. ۳۹ اوچونجو ائلئن آخیریندا شممعئتن ائکی قولو گت پادشاهی معکا اوغلو اکئشن یانینا قاچدیلار. شممعئیه خبر گلدی کی، قوللاری گنده دئر. ۴۰ فالخیب ائشه یئنی پالانلادی و قوللارینی آختارماق اوچون گنه، اکئشن یانینا

باریش قوربانلاری تقدیم اتدی و بوتون اعیانلاری اوچون ضیافت وردی.

سولیمانین حنکمتله حؤکم ورمه سی

۱۶ بئر گون ائکی فاحشه آرواد گلئب پادشاهین حوضوروندا دوردولار. ۱۷ آروادلاردان بئری ددی: «آی آغام! من و بو آرواد بئر اوده یاشاییریق. بو آرواد اوده اولارکن بئر اوشاق دوغدوم. ۱۸ دوغدوغوم گوندن اوچ گون سونرا بو آرواد دا بئر اوشاق دوغدو. اوده فقط ائکیمئز ائدئک. بئزدن آیری هچ کس یوخ ائدی. ۱۹ گجه نئن عرضنده بو آروادین اوغلو اؤلدو، چونکی آرواد یوخودا اونون اوستونه دوشدو. ۲۰ سنن بو کنئزئن یوخودا ائکن، گجه یاریسی بو آرواد قالخیب اوغلومو یانیمدان گؤتوردو و اؤز قوینونا آلیب، اؤلوی اوغلو منم قوینوما قویدو. ۲۱ سحر اوغلو مو آمئزدرئمک اوچون دوراندا گؤردوم کی، او اؤلوب. اما سحر دئقته باخاندا بئلدئم کی، بو منم دوغدوغوم اوشاق دئیل.»

۲۲ سونرا او بئری آرواد ددی: «یوخ، صاغ اولان اوشاق منم اوغلودور و اؤلن سننکی دئر.» لاکئن بئرئنجی آرواد ددی: «یوخ، اؤلن اوشاق سنن اوغلودور، صاغ اولان منمکی دئر.» پادشاهین حوضوروندا اولنار بلهجه موباحثه ادرئدلر.

۲۳ او واخت پادشاه ددی: «بئری دئر، صاغ اولان اوشاق منم اوغلودور، اؤلن سننکی دئر؛ او بئری ده دئر، یوخ! اؤلن اوشاق سنن اوغلودور، صاغ اولان منمکی دئر.» ۲۴ پادشاه ددی: «منه بئر قیلینج گئترئن!» پادشاهین حوضوروندا بئر قیلینج گئترئلر. ۲۵ پادشاه ددی: «صاغ اولان اوشاگی ائکی یره بؤلون، یاریسینی بئرئنه، یاریسینی دا او بئرئنه ورنن!» ۲۶ اوغلو صاغ اولان آرواد، بالاسی اوچون اوره یی باندیغینا گؤره، پادشاه بله ددی: «آمان، آغام، صاغ اولان اوشاگی اونا ورنن،

بؤیوکو ائدی. سولیمان او قوربانگاهدا من باش یاندریما قوربانی تقدیم اتدی. ۵ گئبعوندا رب سولیمانا گجه یوخوسوندا گؤرونو. تاری ددی: «نه ائسته یئرسن، سنه ورنم؟» ۶ سولیمان ددی: «سن قولون آتام داوودا بؤیوک شفقت گؤرسدئسن، چونکی او سنن حوضوروندا صداقت، صالحلئک، و اورک دوغرولوغو ائله یاشادی. بو گون ده تختنده اوتوران بئر اوغول ورمکله اونا اؤز بؤیوک مهربانلیغینی ساخلا بیسان. ۷ ائدی، یارب تاریم، بو قولونو آتام داوودون یرئنه پادشاه ادئسن حال بو کی، من کنچئک بئر اوشاغام، نه ادئب- اتمه جئمی بئلمئم. ۸ قولون سنن سچدئین خالقین آراسیندا یر؛ اله بؤیوک بئر خالق کی، ساییسیز- حسابسیز دیر. ۹ بونا گؤره منه اله بئر دراکه لی اورک ور کی، یاخشلی ائله پئسی آیرد ادئب سنن خالقینا حؤکم اده بئلم. چونکی سنن بو بؤیوک خالقینا کئم حؤکم اده بئلر؟» ۱۰ سولیمانین بو ائسته یی رئن گؤزونه خوش گلدی. ۱۱ تاری اونا ددی: «چونکی بونو ائسته دن و اؤزون اوچون اوزون عؤمور، وار- دؤولت، یا دا دوشمنلرئتن جانینی ائستمه دن، بونلارین یرئنه دراکه ائسته دن کی، عدالتی آیرد اده سن، ۱۲ باخ، من ائسته یینی یرئنه یتئمئشم؛ باخ، سنه اله بئر حنکمتلی و دراکه لی اورک ورمئشم کی، سنن کئمئسی نه سندن اول اولموش، نه ده سندن سونرا اولاجاق. ۱۳ سنه ائستمه دئینی ده ورمئشم؛ هم وار- دؤولتی، هم ده جاه- جلالی. بله کی بوتون عؤمرون بویو پادشاهلار آراسیندا سنن کئمئسی اولما یاجاق. ۱۴ اگر سن آتان داوود کئمی قایدالاریم و امرلرئمه عمل ادئب یوللاریملا گده سن، او زامان عؤمرونو اوزاداجام.»

۱۵ سولیمان او یاندى. گؤردو کی، بو، بئر یوخو ائدی. اورشلئمه گلدی و رئن عهد ساندیغینین قباغیندا دوروب، یاندریما و

اوشاغى اۆلدورمه يىتن. «لاكنن او بئرى ددى: «قوى نه اونون اولسون، نه مننم. بۇلون.» ۲۷ او واخت پادشاه ددى: «صاغ اولان اوشاغى بئرنىنجى آروادا ورنن، اونو اۆلدورمه يىتن، اوشاغين آناسى اودور.»

۲۸ بوتون ائسرائىللى لىر پادشاهين وردئىيى حۇكمو اشئندئب اونا چوخ حۇرمت اتدئلىر، چونكى گۇردولر كى، عدالته عمل اتمك اوچون اوندا تاريين حئكمتى وار.

سوليمانين اعيانلارى

۴ سوليمان پادشاه بوتون ائسرائىل اوستونده حۇكمران ائدى. ۲ اعيانلارى بونلار ائدئلىر:

صادوق اوغلو عَزْرِيَا كاهنن ائدى،

۳ شئشانين اوغوللارى اِلْتَحُورَف و اَحْتِيَا

مَرْزَهْلَر ائدئلىر،

اَحْتِلود اوغلو يَهوشافاط سالنامه چى

ائدى، ۴ يَهوپاداع اوغلو بِنَايَا قوشون

باشچيسى ائدى،

صادوق و اِبِيانار كاهنلر ائدئلىر،

۵ ناتان اوغلو عَزْرِيَا باش والى ائدى،

كاهنن ناتان اوغلو زابود پادشاهين

هم صۇحبتى ائدى،

۶ اَكْنَشَار ساراي ريئسى ائدى،

عَبدا اوغلو اَدُونْتَرَام ائجبارى ائشچنلر

اوستونده نظارتچى ائدى.

۷ سوليمانين بوتون ائسرائىل اوستونده

اون ائكى بۇلگه والئسى وار ائدى. اونلار

پادشاهين و اونون سارايينين ارزاغينى تَأْمِن

اتدردئلىر؛ هر بئرى ائلده بئر اَيْليق ارزاق

گۇندرمه لى ائدى. ۸ اونلارين اَدَلارى بله دئىر:

اِفْرَايْمَشْن داغليق بۇلگه سئنده بِنَحُور؛

۹ مَاقَص، شَعْلَبْئَم، بَيْت شَيْمِش و اِيلُون-

بَيْت-خَانَان بۇلگه لرنده بِنَدِيْقَر؛

۱۰ سوكو و بوتون خِيفَر تورپاغينين دا

عاييد اولدوغو اَرُوبُوت بۇلگه سئنده

بِن خِسِد؛

۱۱ بوتون طَافَتْنَن دور بۇلگه سئنده سوليمانين

قِيزى طَافَتْنَن اَرى اولان بِن عَبْئِنَاداب؛

۱۲ تَعْنَك، مِگْنَدُو، يِئزْرِعِل اَلْتِينْدَاكى

صَارْتَانِين يانيندا اولان بوتون بَيْت-

شِيَان بۇلگه سئنده و بَيْت-شِيَانْدَان

اَبْل مَخُولَايَا، يوقيمعامين او بئرى طرفئنه

قدر اوزانان بۇلگه ده اَحْتِلود اوغلو بَعْنَا؛

۱۳ گنلعدادا اولان مِئْسَه اوغلو يَاعْتْرَثْن

گندلرئشْن و باشاندا اولان اَرْگُوب

اطرافيندا دووآرلار و بورونچ چفته لرى

ائله باغلانميش اَلْتَمِيش بۇيوك

شهرنن عاييد اولدوغو راموت-گنلعداد

بۇلگه سئنده بِن گِبْر؛

۱۴ مَخَه نايِئْم بۇلگه سئنده عَنَدُو اوغلو

اَحْتِنَاداب؛

۱۵ نَفْتَالى تورپاغيندا اَحْتَمَعَص كى،

سوليمانين قِيزى باسَمْتى اَرُود

اَلْمِيشْدى؛

۱۶ اَشِير تورپاغيندا و بَعَالوت بۇلگه سئنده

خوشاى اوغلو بَعْنَا؛

۱۷ يِئسَاكار تورپاغيندا پارُواخ اوغلو

يَهوشافاط؛

۱۸ بِنِيَامَشْن تورپاغيندا اِلَا اوغلو شَمْعى؛

۱۹ گنلعداد تورپاغيندا اورى اوغلو گِبْر.

بو بۇلگه كچمئشده اِمورلولارين

پادشاهى سئخونا و باشان پادشاهى

عُوكَا عاييد ائدى. گِبْر يهودا

بۇلگه سئشْنن* تَك والئسى وار ائدى.

سوليمانين بئر گونلوك تَأْمِنَاتى

۲۰ يهودالى لار و ائسرائىللى لرى دهنز

ساحئلئنده كى قوم قدر چوخ ائدئلىر. اونلار

اوستون ائدی. ۳۱ او بوتون آداملاردان،
 ایزراخلی ایناندان، ماخولون اوغوللاری جیمان،
 گلکول و دَرَدَعدن حنکمتلی ائدی، شوهرتی
 بوتون اطراف مثلئر آراسیندا یایلمیشدی.
 ۳۲ او، اوچ مئن مئل دمئشدی و اونون مئن
 بش نغمه سی وار ائدی. ۳۳ لوباناندان اولان
 سندر آغاجیدان دووردا بئن مَرجانکوشک
 اوتونا قدر بئتکی لر باره ده بحث ائدی،
 همچئنن حیوانلار، قوشلار، سورونلر و
 بالیقارلر حاقیندا دانیشدی. ۳۴ سولیمانین
 حنکمتنه قولاق آسماق اوچون بوتون
 خالقلاردان و اونون حنکمتی باره ده اشمئش
 بوتون دونیا پادشاهلاریندان یانینا آداملار
 گلئردی.

معبدئن تنکلمه سئنه حاضیرلیق

(سال. ۱۰۲-۱۸)

۵ صور پادشاهی خئرام آتاسینین یرئنه
 سولیمانین پادشاه اولماق اوچون مسح
 ائلدیئینی اشمئنده، اؤز آداملارینی اونون
 یانینا گؤندردی، چونکی خئرام داوودلا بوتون
 عؤمرو بویو دوست اولموشدو. ۲ سولیمان
 خئراما خبر گؤندرب ددی: ۳ «سن بئلئرسن
 کی، آتام داوود، تاریمی ربئن آدینا بئر معبد
 تئکه بئلمه دی. چونکی رب دوشمنلرئنی
 اونون آیقارلاری آلتینا آتانا قدر، اطرافیندا
 موحاربه لر گئردی. ۴ آنجاق ائندی تاریم
 رب منه هر طرفدن امئن-آمانلیق ورئب: نه بشر
 دوشمن وار، نه ده بئر قاراباختلیق. ۵ باخ، من
 بو نئیتده یم کی، تاریم ربئن آدینا بئر معبد
 تئکم، نجه کی رب آتام داوودا دمئشدی:
 ”اوغلون منم آدیما معبد تئکه جک کی،
 اونو سنئن یرئنده تختئنده اوتورداجام.“
 ۶ ائندی امر ات کی، منم اوچون لوباناندان

ییبب-ائچئب و خوشبخت یاشاییردیلار.
 ۲۱ سولیمان قرات چاییندان فئلسطیلی لرئن
 تورباغینا و مئصئر سرحدئنه قدر بوتون
 پادشاهلیقلار اوستونده حؤکمرانلیق ائتردی.
 اولار سولیمانین عؤمرو بویو خراج وردئلر و
 اونا قوللوق ائدئلر.

۲۲ سولیمانین سارایینین گونده لئک ارزاقی
 بونلاردان عببارت ائدی: اوتوز کور* نارین
 اون و آتمیش کور* کپکلی اون، ۲۳ اون باش
 بَسَنمئش اؤکوز، ائیرمی اوتلاق اؤکوزو، یوز
 قویون-کچی، مارال، جیران، خالالی مارال
 و بَسَنمئش او قوشلاری. ۲۴ تفسسخدن
 غَزَه یه قدر قرات چایینین بو تایننداکي
 بوتون تورباقلار و چایین بو تایننداکي بوتون
 پادشاهلار اوستونده سولیمان حؤکمرانلیق
 ائتردی و بوتون اطراف اولکه لرله صلح
 شرایطئنده یاشاییردی. ۲۵ اونون بوتون عؤمرو
 بویو داندان بئر شئیایا قدر یهودا و ائسرائیلده
 هر کس اؤز اوزوم آغاجینین و انجئر
 آغاجینین آلتیندا دئنجلئک ائچئنده یاشاییردی.
 ۲۶ سولیمانین دؤیوش عارابالاری ائله
 آتلاری اوچون قیرخ مئن آخیری وار ائدی.
 ۲۷ بو وئلئرئن هر بئری اؤز آییندا سولیمان
 پادشاه و اونون سوفره سئنه گلئلرئن هامیسینا
 ارزاق گؤندئرردی و هچ بئر شییه احتیاج
 قالمیردی. ۲۸ هر والی اونا ورئلمئش امره گؤره
 دؤیوش و چاپار آتلارینین اولدوقلاری یره
 آرپا-سامان گؤندئرردی.

سولیمانین تاسیز حنکمتی

۲۹ تازی سولیمانا دهنز ساحئلئنده کی قوم
 قدر حنکمت، بول دراکه و اورک گئئشلئی
 وردی. ۳۰ سولیمانین حنکمتی بوتون شرق
 خالقلارینین و مئصئرلی لرئن حنکمتئندن

اولرئنده قالیدیلار. اولارین اوستونده آدونئرام نظارت ادئردی. ۱۵ سولیمانین یوک داشیبیان یتیش مئن و داغلاردا داش یونان هشتاد مئن آدمی وار اندی. ۱۶ بونلاردان آیری، سولیمان ائشه نظارت اتمک اوچون اوچ مئن اوچ یوز نفر مأمور قوموشدو. اولار ائش گؤرن آدمالارا نظارت ادئرئلر. ۱۷ پادشاهین امرئنه گؤره ائشچنلر بؤیوک و دیرلی داشلار گسب کتئردنلر کی، معبدن بونوره سئنی یونلوموش داشدان قویسونلار. ۱۸ سولیمانین و خیرامین اوستالاری گباللی لارلا بئرلئکده معبدی تئکمک اوچون تاختالار و داشلار گسب حاضریدیلار.

معبدن تئکلمه سی

(۲.سال) (۱:۳-۱:۴)

۶ ائسرائیل اوولادلاری منصر تورباغیندان چیخدیقدان دؤرد یوز هشتاد ائل سونرا، سولیمانین ائسرائیل اوستونده پادشاهلیغینین دؤردونجو ائلئنده، ائکنجی آی اولان زئو آییندا، سولیمان ربئن معبدنی تئکمه یه باشلادی. ۲ سولیمان پادشاهین ربّه تئکدیی معبدن اوزونلوغو آلتیش قول آچ*، اینی ائیرمی قول آچ*، و بویو اوتوز قول آچ* اندی. ۳ معبدن بؤیوک اوتاغینین قاباغیندا اولان ایوانین اوزونلوغو، معبدن ایننه گؤره، ائیرمی قول آچ و اینی معبدن قاباغیندا اون قول آچ* اندی. ۴ او، معبد اوچون دارالان موشبک پنجه رل دوزلئدی. ۵ معبدن دووارینا بئتششک هر طرفدن آتیرما تئکدی کی، بؤیوک اوتاغی و ائچ اوتاغی دؤوره آیردی.

سندر آغاجلاری گسئنلر. آدمالاریم دا سئن آدمالارینلا بئرلئکده اولاجاق و من سئن آدمالارین اوچون نه قدر دئبه سن، او قدر زحمت حاقی وره رم. چونکی بئلسن کی، بئزه صئدنولولار کئمی آغاج گسهمی بئلن آدمالار یوخدور.»

۷ خئرام سولیمانین سؤزلرنی ائشئنده چوخ سئئندی و ددی: «بو گون رب موبارک اولسون کی، بو بؤیوک خالق خالقی ائداره اتمک اوچون داوودا بله حئکمئلی اوغول ورئب!» ۸ او، سولیمان خیر گؤندرئب ددی: «منه گؤندرئدین سؤزو ائشئندئم. من سئن سندر و شام آغاجلاری باره ده هر ائسته یئنی یرئنه یتیره جیم: ۹ منئم آدمالاریم اولاری لوبناندان دهزه ایندئرلر و من بو آغاجلاردان ساللار دوزلده رم، دهنز یولو ائله تعین اده جئین یره آپارام و اولاری اورادا آیریب بیغارام، سن ده گؤتورسن. آنجاق سن ده منئم ائسته یئمی یرئنه یتئرئب ساراییمی ارزاقلا تاملئن ات.» ۱۰ خئرام سولیمانا بوتون ائسته دئی قدر سندر و شام آغاجلاری ورئردی. ۱۱ سولیمان دا هر ائل خیرامین سارایینا ارزاق اوچون ائیرمی مئن کور* بوغدا و ائیرمی کور* خالئص زیتون باغی ورئردی. ۱۲ رب وعده وردئی کی کئمی سولیمان حئکمئت وردی. خئراملا سولیمان آراسیندا صلح وار اندی و اولار بئر-بئری ائله عهد باغلامیشدیلار.

۱۳ سولیمان پادشاه بوتون ائسرائیلدن قَحله بیغدی. بیغلمیش قَحله لر اوتوز مئن نفر اندی. ۱۴ هر آی اولارین اون مئن نفرئی نؤوه ائله لوبنانا گؤندرئردی؛ بئر آی لوبناندا، ائکی آی

۱۱:۵ تقریب ۳۵۰۰ تون

۱۱:۵ تقریب ۴۴۰۰ لئتر

۲:۶ تقریب ۲۷ متر

۲:۶ تقریب ۹ متر

۲:۶ تقریب ۵/۱۳ متر

۳:۶ تقریب ۵/۴ متر

تاوانا قدر، اونون دووارلارینی ائچه رئدن تاختا ائله اؤرتدو و معبدئن دؤشمه سننی شام آغاجینن تاختالاری ائله اؤرتدو. ۱۶ معبدئن آرخا طرفئنده، دؤشمه دن تاوانا قدر، بئر بؤلمه آیریدی کی، سندر تاختالارلا اؤرتولموشدو و اوزونلوغو ائیرمی قول آچ ائدی. ائچه رئسنده لاپ موقدس یر اوچون بئر ائچ اوتاق حاضیرلادی. ۱۷ ائچ اوتاغین بایریندا اولان بؤیوک اوتاق، قیرخ قول آچ* اوزونلوغوندا ائدی. ۱۸ معبدئن ائچننده کی سندر آغاجلارینن اوستونده بالقاباق و آچیلیمیش گوللرئن تصویری اویولموشدو. هر شی سندرله اؤرتولموشدو، داش هج گورونموردو. ۱۹ معبدئن ائچه رئسنده کی ائچ اوتاغی دا او، رئتن عهد ساندیغینی قویماق اوچون حاضیرلادی. ۲۰ ائچ اوتاغین اوزونلوغو ائیرمی، اینی ائیرمی و بویو ائیرمی قول آچ ائدی. اورانی خالئص قیزیلا اؤرتدو. سندر آغاجیندان اولان قوربانگاهین دا اوستونو خالئص قیزیلا اؤرتدو. ۲۱ سولیمان معبدی ائچه رئدن خالئص قیزیلا اؤرتدو، ائچ اوتاغین قاباغیندان قیزیل زنجئرل کچرتدی و اونو قیزیلا اؤرتدو. ۲۲ بله جه بوتون معبد آخیرا چاتانا قدر، ائچه رئسنی باشدان یاشا قیزیلا اؤرتدو. ائچ اوتاغا عایید اولان قوربانگاهی دا قیزیلا اؤرتدو. ۲۳ ائچ اوتاقدا ائیده آغاجیندان ائکی گروب دورتلدی کی، هر بئرئتن بویو اون قول آچ ائدی. ۲۴ گروبون بئر قانادینن اوزونلوغو بش قول آچ، او بئری قانادینن دا اوزونلوغو بش قول آچ ائدی؛ بئر قانادینن اوجوندان او

اونون ائچننده معبدی آحاطه ادن یان اوتاقلار دورتلدی. ۶ آرتیرمانین آلت مرتبه سننن اینی بش قول آچ،* اورتاسیندا کینین اینی آلتی قول آچ* اوچونجوسونون اینی ده یدى قول آچ* ائدی. معبدئن دووارینن اطرافیندا بایر طرفدن چیختی لار دورلدئلمشدی کی، آرتیرمانین دئزکلی معبدئن دووارینا دیمه سنن.

۷ معبدئن تئکئلمه سی اوچون کارخانادا یونولموش داشلار ائشله دئلمشدی. معبدئن تئکئنتی زامانی، نه چکوج سسی، نه ائسگنه سسی، نه ده آیری بئر دمئر آلت سسی ائشدئلدی. ۸ آشاغی* مرتبه نئن گئرشى معبدئن جنوب طرفنده ائدی. دؤتر پئله کن اورتا مرتبه یه، اورتا مرتبه دن ده اوچونجو مرتبه یه چیخیردی لار. ۹ بله جه سولیمان معبدی تئکئب قورتاردی. معبدی سندر آغاجیندان اولان تئشر و تاختالارلا اؤرتدو. ۱۰ بوتون معبد بئتئشئک اولان مرتبه لری بش قول آچ* هوندورلویونده تئکدی و بونلار سندر دئزکله معبد بئرکئندئلمشدی.

۱۱ ربتن بو سوزو سولیمان نازل اولدو: «سن معبد تئکئرسن. اگر سن منئم قایدالاریملا گده سن، حوکملرئمه عمل ادئب و امرلرئمه مونسئب یاشایسان، من ده آتان داودا وردئئم سوزو، سنن واسئطئله یرئنه یتیره م: ۱۳ ائسرائیل اولادلارینن آراسیندا ساکنن اولاجاغام و خالقیم ائسرائیلی ترک اتمیه جیم.»

۱۴ بله جه سولیمان معبدی تئکئب قورتاردی. ۱۵ معبدئن دووارلارینا ائچه رئدن سندر تاختالارلا اؤرتوک ووردو؛ معبدئن دؤشمه سننن

۶:۶ تقرئین ۳/۲ قول آچ

۶:۶ تقرئین ۷/۲ قول آچ

۶:۶ تقرئین ۲/۳ قول آچ

۸:۶ قدئم یونان ترجمه سی «آشاغی»، عبرانی متن «اورتا»

۱۰:۶ تقرئین ۲/۳ متر

۱۷:۶ تقرئین ۱۸ متر

بئری قانادینین اوجونا قدر اون قول آچ ائدی. ۲۵ او بئری گروبوون اولچوسو ده اون قول آچ ائدی. هر ائکی گروب همن اولچوده و همن گورگمه اندلر. ۲۶ ائکئسئنن ده بویو اون قول آچ ائدی. ۲۷ سولیمان گروبلاری معبدن ائچ اوتاغینین اورتاسینا قويدو. گروبلارین قانادلاری آچیق ائدی. بئر گروبوون قانادی بئر دوووارا، او بئرسئنن قانادی دا او بئری دوووارا توخونوردو. اونلارین او بئری قانادلاری معبدن اورتاسیندا بئرئئنه توخونوردو. ۲۸ او، گروبلاری قیزیلا اورتدو.

سولیمانین سارانی

۲۹ معبدن ائچ و باییر اوتاغینداکی بوتون دووولاریندا گروبلارین، خورما آغاجلارینین و آچیلیمیش گوللرئن اویمانا تصوئرئی دوزلتدی. ۳۰ معبدده ائچ و باییر اوتاغین دؤشمه سئنی قیزیلا اورتدو. ۳۱ ائچ اوتاغین گئرئشی اوچون ائیده آغاجیندان چرچئولهی قاپیلار دوزلتدی. چرچئولهی قاپینین گئئشلئیی، معبدن گئئشلئینن پئشده بئری ائدی. ۳۲ او، ائیده آغاجیندان دوزلدئلمئش ائکی قاپی اوستونده گروبلارین، خورما آغاجلارینین و آچیلیمیش گوللرئن تصوئرئی اویدو و قاپیلاری قیزیلا اورتدو. گروبلارین و خورما آغاجلارینین اوستونه قیزیل چکدی. ۳۳ لهجه ده بویوک اوتاغین گئرئشی اوچون ائیده آغاجیندان چرچئوه دوزلتدی کی، دووارین دوزرده بئری ائدی، ۳۴ همچئنن شام آغاجیندان ائکی قاپی دوزلتدی. بئر قاپینین هر ائکی تایی قاتلانیردی، او بئری قاپینین دا هر ائکی تایی قاتلانیردی. ۳۵ اونلارین اوستونده گروبلارین، خورما آغاجلارینین، آچیلیمیش گوللرئن تصوئرئی اویدو و اویمان ائئنن

اوستونو قیزیلا دوزگون بئر شکئله اورتدو. ۳۶ او، ائچهری حیطی اوچ ردئف یونولموش داشلاردان و بئر ردئف سئدر دئرکلردن تئکدی. ۳۷ دوزدونجو ائله، زئو آییندا ربئن معبدئنن بونؤوره سی قویولدو، ۳۸ اون بئرئنجی ائله، سگئرئنجی آی اولان بول آییندا، معبد، بوتون لوازئماتی ائله بئرئئکده، بوتون نقشه سئنه موطابق، تئکئلب قورتاردی. بلهجه سولیمان اونو یدی ائله تئکدی.

۳۹ لاکئن سولیمان او ائچ ائله زامان چکدی کی، بوتون اؤز سارایینی تئکئب قورتارسین. ۴۰ اونون تئکدئی «لونان مئشه سی» ادلی سارایین اوزونلوغو یوز قول آچ*، اینی آلی قول آچ*، بویو دا اوتوز قول آچ* ائدی. بو سارای دوزرد ردئف سئدر سوتونلاردان و سوتونلار اوستونده اولان سئدر دئرکلردن عئبارت ائدی. ۴۱ سوتونلار اوستونده کی قیرخ بش دئرئین اوستونده، سئدرن اولان تئرلر سالیئمئشیدی و هر ردئفه اون بش دئرک وار ائدی. ۴۲ موشبک پنجره لر اوچ ردئف ائدی و اونلارین ائچئنده اوزاوزه اوچ ردئف پنجره وار ائدی. ۴۳ بوتون گئرئشلر و اونلارین چرچئولهی دوزدگوشه لی ائدی. پنجره لر اوچ ردئفه اوزاوزه ائدلر.

۴۴ سولیمان سوتونلو بئر ایوان تئکدی. اونون اوزونلوغو آلی و اینی اوتوز قول آچ ائدی. ایوانین قاباغیندا آرتیرما و سوتونلار، اونلارین قاباغیندا دا هئستی دوزلتدی. ۴۵ او همچئنن حؤکم وره جیبی تخت ایوانینی، یعنی محکمه ایوانینی تئکدی و اونو دؤشمه دن تاوانا قدر سئدر آغاجی ائله

ائىدى، اوستونده اويمالار وار ائىدى. لۇوحەلر دايره شىكلندە يوخ، دۇردگوشەلى ائىدى. ۳۲ دۇرد چىرخ لۇوحەلرئىن آلتىندا ائىدى و چىرخلرئىن اوخلارى پايدا ائىدى. بىر چىرخئىن بويو بىر قول آچ يارىم ائىدى. ۳۳ چىرخلرئىن قورولوشو دۇيوش عارابالارئىن چىرخلرى قورولوشو كىمى ائىدى. اونلارئىن اوخلارى، فلەكلەرى، مىنللىرى و توپلارى-ھەر شىيى تۇكمە ائىدى. ۳۴ ھەر پايانىن دۇرد كونجوندە چىخىنتى وار ائىدى. چىخىنتىلار پايابا بىتئىشك ائىدى. ۳۵ پايانىن باشىندا يارىم قول آچ بويوندا مودۇر بىر چىنبر وار ائىدى. پايانىن باشىندا اولان دستكلرى و لۇوحەلرى اۋزونه بىتئىشك ائىدى. ۳۶ خىرام دستكلرئىن و لۇوحەلرئىن اوستونده پىر چاتان قدر گرۇب، شىر، خورما آغاجى تصوئىرلىرى، اطرافىندا دا چىكىلگىر اويدو. ۳۷ بلەجە اون پايا دوزلتدى. اونلارئىن ھامىسى بىر تۇكمە، بىر اۋلچودە و بىر قورولوشدا ائىدى.

۳۸ خىرام بورونجىدىن اون لىن دوزلتدى، ھەر لىن قىرخ بىت * توتوردو؛ ھەر لىن دۇرد قول آچ ائىندە ائىدى و اون پايلارئىن ھەر بىرى اوستونده بىر لىن وار ائىدى. ۳۹ پايلارئىن بىشنى مەبدئىن جنوب طرفئىندە، بىشنى دە مەبدئىن شىمال طرفئىندە قويدو. حوووضو دا مەبدئىن جنوب-شىرق كونجوندە پىرئىشك ائىدى.

۴۰ خىرام قازانلار، كوركلر و لىنچەلر دە دوزلتدى. خىرام رىئىن مەبدى اوچون سوليمان پادشاھىن امرى ائەلە بوتون بو ائىشلىرى گۇروب قورتاردى:

۴۱ ائكى سوتون؛

سوتونلارئىن اوستونده ائكى مودۇر باشلىق؛

او بىرى كىنارىنا قدر اون قول آچ ائىدى، اونون درئىشلى بىش قول آچ ائىدى و اتوز قول آچلىق * بىر ائىپ دە اونون اطرافىندا دولانمىشىدى. ۲۴ ھەر طرفدىن كىنارىنئىن آلتىندا اونو بالقاباق تصوئىرلىرى آحاظە ادئىردى. ھەر قول آچدا اون بالقاباق وار ائىدى. بالقاباقلار ائكى ردئىف ائىدلر و اونلار حوووضلا بىرئىككە تۇكولموشدولر. ۲۵ حوووض اون ائكى تۇكمە اۋكوزون اوستونده دوردو: اوچو شىمالا، اوچو قىرە، اوچو جنوبا، اوچو دە شىرقە باخىردى. حوووض يوخارىدا، اونلارئىن اوستونده ائىدى و اۋكوزلرئىن بوتون آرخا حىضەلرى ائىچەرىئە طرف ائىدى. ۲۶ حوووضون قالىنلىغى دۇرد بارماق قالىنلىغىندا ائىدى، اونون كىنارى كاسا كىنارى كىمى دوزلدنلمىشىدى و آچىلان زانباغا بىزە بىردى. او، ائكى مىن بىت * سو توتوردو.

۲۷ خىرام بورونجىدىن اون پايا دوزلتدى. ھەر پايانىن اوزونلغو دۇرد، ائىنى دۇرد و بويو دا اوچ قول آچ * ائىدى. ۲۸ پايلار بلە حاضىرلانمىشىدى: اونلارئىن يان لۇوحەلرى وار ائىدى و لۇوحەلر چىرچىئوھە بىر كىندىلمىشىدى. ۲۹ چىرچىئوھەنن آراسىندا اولان لۇوحەلر اوستونده شىر، اۋكوز و گرۇب تصوئىرلىرى وار ائىدى. ھىچئىش چىرچىئوھە، شىر و بوزوو تصوئىرلرئىن يوخارىسىندا و آشاغىسىندا آسما چىكىلگىلر وار ائىدى. ۳۰ ھەر پايانىن دۇرد بورونج چىرخى، بورونج اوخلارى و لىن اوچون دۇرد تۇكمە دستەبى وار ائىدى. دستكلر ھەر طرفدىن چىكىلگىلرە بىزەندىلمىشىدى. ۳۱ پايانىن باشلىغىندا بىر دەنە وار ائىدى. باشلىغىن بويو بىر قول آچ ائىدى، دەنە دە مودۇر و بىر قول آچ يارىم ائىندە

۲۳:۷ تقرئىن ۵/۱۳ متر

۲۶:۷ تقرئىن ۴۴۰۰۰ لىتر

۲۷:۷ تقرئىن ۴/۱ متر

۲۸:۷ تقرئىن ۸۸۰ لىتر

آتاسى داوودون تقدس اتدئى قىزىل-
گوموشو و اشىلارى ائچەرى گتئرب، ربئن
معبدئئن خزنئە لرئە قويدو.

عهد سانديغينين معبده گتئرئلمه سى

(سال. ۲:۵-۲:۶)

▲ او زامان سوليمان پادشاھ ائسرائئلئن
آغساقال لارينى، بوتون قبئله
باشچىلارينى، يعنى ائسرائئل اوولادلارينين
نسلئ رھبرلرئنى اورشلئمە، اوزونون يانينا
يىغدى كى، ربئن عهد سانديغينى داوودون
شھرى اولان صھيوندان يوخارى گتئرئسنلر.
۲ يذئئنجى آيدا اولان بايرام واختى، يعنى
اتانئم آيندا بوتون ائسرائئل خالقى سوليمان
پادشاھين يانينا يىغىلدى. ۳ سونرا بوتون
ائسرائئل آغساقاللارى گلئئلر و كاھئئلر ربئن
سانديغينى گؤتوردلر. ۴ كاھئئلر و لاوتلىلر،
ربئن سانديغينى و اونونلا بئئرئككە، حوزور
چاديرينى و چاديردا اولان بوتون موقدس
اشيالارى يوخارى گتئرئئلر. ۵ سوليمان پادشاھ و
اونون يانينا يىغىلميش بوتون ائسرائئل جاماعاتى
سانديغين قاباغيندا او قدر قويون-كچى و اؤكوز
قوربان گسئئلر كى، چوخلوغونا گؤره سايبى-
حسابا گلمز. ۶ كاھئئلر ربئن عهد سانديغينى
معبدئ ائچ اوتاغينا، يعنى لاپ موقدس يره،
گروبلارين قانادلارى آئينىداكى اوز يرئئە
گتئرئئلر. ۷ گروبلا قانادلارينى سانديغين يرى
اوستونە آچميشديلار، اونلار سانديغى و اونون
دئركلرئنى يوخارىدان اؤرتموشدولر. ۸ دئركلر الە
اوزون اندى كى، اونلارين اوجو ائچ اوتاغين
قاباغينداكى موقدس يردن گؤرونوردو، آنجاق
بايبر طرفدن گؤرونموردو. اونلار بو گونه قدر
اوراداپرلار. ۹ سانديقدا ھې بئر شى يوخ اندى،
مگر موسائين خوربىدە قويدوغو ائكى داش
لؤوحەسى. رب اورادا ائسرائئل اوولادلارى ائلە،
مئصئر تورپاغيندان چىخدىقلارى زامان عهد
باغلادى.

ائكى حۇرمە تور كى، سوتونلارين
اوستونەكى ائكى موذور باشليغى
اؤرتسونلر؛

۴۲ ائكى ردئفدە دؤرد يوز نار تصوئرى كى،
سوتونلارين اوستونە اولان موذور
باشليقلارى اؤرتسونلر؛

۴۳ اون پايا؛

پايالارين اوستونە اون لئين؛

۴۴ حوووض؛

حوووضون آئيندا اون ائكى تۆكمە اؤكوز؛
۴۵ خگئندازلار، كوركلر، و لئئچەلر.

بوتون بو اشيالارى خئرام ربئن معبدى
اوچون پادشاھ سوليمانين امرى ائلە
جئلالانميش بورونجئدن دوزلتمئشدى.

۴۶ پادشاھ بونلارى اوردون چاينين كنارينداكى
اووادا، سوگوتلا صارتان آراسينداكى گئلى
تورپاقلاردا تۆكموشدو. ۴۷ بوتون بو اشيلار
خددن ارتيق چوخ اولدوغو اوجون، سوليمان
اونلارى چكمەدى و بورونجون چكئسئنى
موغئن اتمەدى.

۴۸ سوليمان ربئن معبئئندەكى بوتون بو
اشيالارى دوزلئئدى:

قىزىل قوربانگاھ؛

قىزىل مئر كى، اوستونە تقدس

چؤركلرى قويولاردى؛

۴۹ خائئص قىزىلئان چيراقدانلار كى، ائچ

اوتاغين قاباغيندا يئشى صاغ طرفدە،

يئشى دە سول طرفدە دوروردولار؛

قىزىلئان اولان قۇنچە، چيراقلا و

ماشالار؛

۵۰ خائئص قىزىلئان كاسالار، پئئئە

ماشالارى، لئئچەلر، قاشىقلار و

بوخوردانلار؛ ائچ اوتاغين، يعنى لاپ

موقدس پرئن و بؤيوك اوتاغين قاپى

تايلارى اوچون قىزىلئان لولالار.

۵۱ سوليمان پادشاھين، ربئن معبئئندە

گؤردويو بوتون ائشلر قورتاردى. سوليمان

معبدئن تقدسی اوچون سولیمانین دو عاسی
(سال: ۶: ۱۲-۲۲)

۲۲ سولیمان ربئن قوربانگاهی قاباغیندا،
بوتون ائسرائیلل جاماعاتینین حوزوروندا
دوردو و آللرئی گؤیه طرف آچیب ۲۳ ددی:
«یارب، ائسرائیلئن تاریسی! نه بوخاریدا گؤیده،
نه ده آشاغیدا یرده سنئن کئمی تاری وار.
سن عهدئنی و محبتئنی بوتون او قوللارینلا
ساخلا بیرسان کی، بوتون اورکلری ائله سنئن
حوزوروندا یاشاییرلار. ۲۴ سن قولون آتام
داوودا وردئینن وعدهیه عمل ادئبسن؛ اؤز دئلئن
ائله ددئینی بو گون اؤز ائئلنه یرئنه یتئرئسن.
۲۵ یارب، ائسرائیلئن تاریسی، ائندی ده قولون
آتام داوودا وردئینن وعدهیه عمل ات، اؤزون
دمئشدئن: ”اگر سن یولوملا گئتئین کئمی،
اوغوللارین دا یولوملا گدئب اؤز عمل لرئنه
دئقت اتسه لر، ائسرائیل تختنده سنئن نسلئندن
بئر کئشی آسکئک اولمایاجاق.“ ۲۶ ای
ائسرائیلئن تاریسی، ائندی قولون آتام داوودا
ددئینن سؤزون تصدئق ادئلسن!

۲۷ لاکئن، مگر تاری دوغرودان دا یرده
ساکئن اولار؟ سن گؤیه و گؤیلرئن گؤیونه
سیغمازسان، او کی قالدی منئم تئکدئینم
معبده! ۲۸ آنجاق سن بو قولونون دو عاسینا
و یالواریشینا نظر سال، یارب تاریم، بو گون
سنئن قاباغیندا ائدئیی فریادینی و دو عاسینی
اشئت. ۲۹ قوی سنئن نظرئن گجه-گوندوز بو
معبدئن اوستونده اولسون. بو یر باره ده سن
دئیسسن: ”منئم آدیم اورادا اولاجاق.“ قولونون
بورایا اوز توتوب ائدئیی دو عاسینی اشئت.
۳۰ بو یره طرف دو عا ائدکلری واخت، اؤز
قولونون و خالقین ائسرائیلئن یالواریشلارینی
سن اشئت؛ گؤیلرده اولان مسکننده اشئت و
باغیشلا!

۳۱ اگر بئر آدام اؤز یاخینینین ضدئنه گونا
اتسه و اوندان آند ائچمک طلب اولونسا،

۱۰ کاهننلر موقدس یردن چیخیدیقلا ری
واخت، بولود ربئن معبدئنی اله دولدوردو
کی، ۱۱ کاهننلر بولودا گؤره دایانیب خئدمت
ادبئلمه دئلر. چونکی ربئن شووکتی اونون
معبدئنی دولدورموشدو. ۱۲ او واخت سولیمان
ددی: «رب بویوروب کی، قالین قارانلیقدا
ساکئن اولاجاق. ۱۳ دوغرودان دا من سنئن
اوچون شووکتلی بئر معبد تئکمئشم کی،
سنئن ابدی یاشایاجاغین یر اولسون.»

سولیمانین خالقلان دانیسماسی

(سال: ۶: ۳-۱۱)

۱۴ پادشاه اوزونو دؤندرئب بوتون ائسرائیل
جاماعاتینا برکت وردی. بو زامان بوتون
ائسرائیل جاماعاتی آیباق اوسته دورموشدو.
۱۵ پادشاه ددی: «ائسرائیلئن تاریسی رب
موبارک اولسون کی، آتام داوودا اؤز آغزی ائله
دانیشدی و اؤز آلی ائله اونو یرئنه یتئردی. او
دمئشدی: ۱۶ ”من خالقیم ائسرائیلی مئصئردن
چیخارتدیغیم گوندن بری ائسرائیلئن هچ بئر
قبئله سنئندن بئر شهر سچمه دئم کی، اورادا
بئر معبد تئکم و آدیم اوستونده اولسون.“
۱۷ آتام داوودون اوره یئننده آرزو وار ائندی
کی، ائسرائیلئن تاریسی ربئن آدینا بئر معبد
تئکسئن. ۱۸ لاکئن رب آتام داوودا ددی:
”سن یاخشی ادئیسسن کی، منئم آدیما بئر
معبد تئکمک نئیتئنه دوشوبسین. ۱۹ آنجاق
معبدی سن تئکمیه جکسن، سنئن یئلندن گلن
اوغلون منئم آدیما معبد تئکه جک.“ ۲۰ رب
وعده وردئیننی یرئنه یتئردی: چونکی من آتام
داوودون یرئنه قالحیب، ربئن ددئیی کئمی
ائسرائیل تختنده اوتورموشام و ائسرائیلئن
تاریسی ربئن آدینا معبد تئکمئشم. ۲۱ اورادا
ساندیک اوچون یر حاضیرلامیشام کی، ربئن
باغلا دیغی عهد اونون ائچئنده دئر، او عهد
کی، رب آتالاریمیزی مئصئر تورپاغیندان
چیخارتدیغی واخت اولارلا باغلا دی.“

تورپاقدا ياشايدىقلارى بوتون گونلر بويو سندن قورخسونلار.

۴۱ اگر خالقين ائسرائيلدن اولمايان ياداللى ده سنن آدينين خاطرئنه اوزاق اولكهدن گلسه، ۴۲ چونكى سنن بويوك آدين، قودرتلى الكن و اوزانان قولون بارده اشنده جكلر، او ياداللى گلئب بو معبده طرف دوعا ادنده، ۴۳ او واخت سن گويده، اوز مسكئننده اشئت و ياد اللى نئن سنه فرياد اتدئى هر شىي ات كى، پر اوزونون بوتون خالقيلارى دا سنن آدينى تانىسينلار، خالقين ائسرائيل كئمى سندن قورخسونلار و بئلسئنلر كى، تئكدئىم بو معبد سنن آدينلا چاغيريلير.

۴۴ اگر خالقين گوندردئىن يوللا دوشمنلرئتن ضئدئنه موحاربه يه چيخسالار و سنن سچدئىن شهرة طرف، سنن آدينا تئكدئىم معبده طرف ربه دوعا اتسeler، ۴۵ سن گويده اونلارين دوعا و يالواريشلاريني اشئت، اونلارين طرفئنده اول.

۴۶ اگر اونلار سنن ضئدئنه گوناھ اتسeler- چونكى گوناھ اتمهين ائئسان يوخدورسن قضبله نئب اونلارى دوشمنه تسلم اده سن و دوشمن اونلارى اسئر ادئب ياخين يا اوزاق تورپاغينا آپارسا، ۴۷ اگر اونلار اسئرلكده اولدوقلارى اولكهده اوزكلرئنى دوندئرئب توبه اتسeler و اسئر اولان يرده سنه دوعا ادئب دسeler كى، ”بئز گوناھ و خطا اتمئشك، پئسلئك اتمئشك“، ۴۸ اگر اونلارى اسئر ادن دوشمنلرئن اولكهده سننده بوتون اوزكلرى و جانلارى انله سنه طرف دونسeler، اتالارينا وردئىن تورپاغنا، سچدئىن شهرة و آدينا تئكدئىم معبده طرف اوز توتوب سنه دوعا اتسeler، ۴۹ او واخت سن گويده، اوز مسكئننده اونلارين دوعا و يالواريشلاريني اشئت، اونلارين طرفئنده اول. ۵۰ سنن ضئدئنه گوناھ ادن خالقيني و اونلارين سنن ضئدئنه اتدئكلرى بوتون تقصئرلى باغيشلا و

او دا گلئب بو معبده، سنن قوربانگاهين قاباغيندا آند ائچسه، ۳۲ او واخت سن گويده اشئت، عمل ات، و قوللارينا حؤكم ات. شرور ادامين عملئنى اوز باشينا دوندئررك اونو محكوم ات و صالح اداما صالحلئىنه گؤره بئرائت ور.

۳۳ خالقين ائسرائيل سنن ضئدئنه گوناھ اتدئى اوچون دوشمن قاباغيندا مغلوب اولاندا، اگر اونلار تكرر سنه طرف دؤنوب آدينى دئل لرئنه گئئرسeler و بو معبده سنه يالواريب فرياد اتسeler، ۳۴ او واخت سن گويده اشئت و خالقين ائسرائيلئن گوناھيني باغيشلا، اونلارى گئنه اتالارينا وردئىن تورپاغنا قايتار.

۳۵ خالقين سنن ضئدئنه گوناھ اتدئى اوچون گؤي باغلانيب ياغيش ياغمايان واخت، اگر بو يره طرف دوعا ادئب آدينى دئل لرئنه گئئرسeler و اگر سن اونلارا بلا گوندئرئىن واخت اوز گوناھلاريندان دونسeler، ۳۶ او واخت سن گويده اشئت، قوللارينين و خالقين ائسرائيلئن گوناھيني باغيشلا و گده جكلرى طرف ياخشى يولو اونلارا اويرت. خالقينا اثرث وردئىن تورپاغينا دا ياغيش گوندئر.

۳۷ اگر اولكهده آجلىق اولسا، وبا اولسا، اسئتى پل يا دا كوف، چيئرته كى يا دا بئتكى قوردو اولسا، اگر دوشمن اونلارى اولكهنئن هر هانسى بئر شهرئنده موحاصئر يه آلسا، هانسى بلا، هانسى ناخوشلوق اولور، اولسون، ۳۸ بئر شخصئن، يا دا بوتون خالقين ائسرائيل طرفئندن بئر دوعا و يالواريشى اولسا، هر كس اوز اوره بئئن دردئنى بئلب بو معبده طرف آلرئنى آچسا، ۳۹ او واخت سن گويده، اوز مسكئننده اشئت، باغيشلا و بئر علاج ات. اوره بئنى بئلدئىن هر اداما بوتون عمل لرئنه گؤره عوض ور، چونكى هر ائئسانين اوره بئنى فقط سن بئلئرسن. ۴۰ اله كى، اونلار اتالاريميزا وردئىن

رَبَّهٖ صَادِقٌ اَوْلَسُوْنَ كِي، بُو گُون اَوْلدوغو كئمي اونون قايدالاري ائله گده سئئز و اونون امرلرئنه عمل اده سئئز.»

معبدئن تقدئس ادئلمه سي

(سال. ۷:۴-۱۰)

۶۲ پادشاه و اونونلا بئرلئكده بوتون ائسرائئل ربئن قاباغيندا قوربانلار كئسدى. ۶۳ سوليمانين ربَّهٖ تقدئم اتدئبي باريش قوربانلارينين سايي ائثيرمي ائكي مئن اوكوز و يوز ائثيرمي مئن قويون-كچي ائدى. بله جه، پادشاه و بوتون ائسرائئل اولادلاري ربئن معبدئني تقدئس اتدئلر. ۶۴ همئن گون پادشاه ربئن معبدى قاباغينداكى حَيَطُّن اورتاسيني تقدئس اتدى كي، يانديرما قوربانلارينى، تاخيل تقدئملرنى و باريش قوربانلارينين پئئينى اورادا تقدئم اتسئن، چونكى ربئن قاباغينداكى بورونج قوربانگاه كئچئك ائدى و يانديرما قوربانلاري، تاخيل تقدئملرى و باريش قوربانلارينين پئيبى اورايا پرلشمزدى.

۶۵ او واخت سوليمان و اونونلا بئرلئكده بؤيوك بئر جاماعات، حَمَات كچئدئئندن، مئصئر دره سئنه قدر ياشايان بوتون ائسرائئل، تاريميز ربئن قاباغيندا يئدى گون و داها يئدى گون يعنى اون دؤرد گون بايرام توتدو. ۶۶ سگئزئنجي گون سوليمان خالقي بوراخدى. اونلار پادشاهلار بركت ورتب، ربئن قولو داوودا و خالقي ائسرائئله اتدئبي بوتون ياخشيلقلارا گؤره شادليقلا و شاد اوركله اؤز اولرئنه گئدئلر.

ربئن گئنه سوليمانا گؤرونمه سي

(سال. ۷:۱۱-۲۲)

۹ سوليمان ربئن معبدئني، پادشاه ساراييني و تئكئمك استسته دئيبى بوتون شيلرى تاماملاييب قورتارانندان سونرا، ۲ رب گئبئوندا گؤرئندويو كئمي ائكئنجي دفة اونا گؤرئندو. ۳ رب سوليماندا ددى: «من حضورومدا اتدئئين

اونلاري اسئر آلانلارا شفتت ور كي، اونلارلا شفتتلى رفتار اتسئئلر. ۵۱ چونكى اونلار سئئن خالقين، سئئن ائرتئئندئرلر. سن اونلاري مئصئرئدن، دمئر آرتئمه كوره سئئئنن ائچئئندن چيخارديبسان. ۵۲ بو قولونون و خالقين ائسرائئللئن يالواريشينا نظر يئئر كي، اونلارين سنه فرياد اتدئكلرى هر سؤزو اشئنده سن. ۵۳ چونكى، يا پروردئنگار رب، سن ائرتئئن اولماق اوچون اونلاري پر اوزونون بوتون خالقلارينندان آيبيردين. نجه كي، بونو آتالاريميزي مئصئرئدن چيخارتدغيئن واخت قولون موسا واسئطه سي ائله دمئشدئئ.»

سوليمانين خالقا بركت ورمه سي

۵۴ سوليمان بوتون بو دوعا و يالواريشيني ربَّهٖ دئيب قورتارانندان سونرا، ربئن قوربانگاهي قاباغيندان، آلرلى گؤيه اچيق حالدا، دئره دوشدويو يردن قالخدى. ۵۵ او ياغا دوردو و بوتون ائسرائئل جاماعاتينا اوچا سئسله بركت ورتب ددى: ۵۶ «رب موبارك اولسون كي، وردئئئن وعده لرئن هاميسينا موطابق خالقي ائسرائئله دئئجئلك ورتب! اؤز قولو موسانين واسئطه سي ائله وردئيبى ياخشى وعده لرئئندن هچ بئرى هدر اولماييب. ۵۷ قوى تاريميز رب آتالاريميزا يار اولدوغو كئمي بئزه ده يار اولسون، قوى بئزى بوراخماسين و ترك اتمه سئئ. ۵۸ بئزئم اوركلرئمئزى اؤزونه طرف يؤنئلتسئن كي، اونون بوتون يوللاري ائله گئك و اونون آتالاريميزا بويوردوغو امرلرئنه، قايدالارينا و حؤكملرئنه عمل اءك. ۵۹ قوى ربئن قاباغيندا بو يالواريش سؤزلرئم گجه- گوندوز رب تاريميزين خاطئرئئنده اولسون، اؤز قولونون و خالقي ائسرائئللئن ياخشيلغي اوچون گون به گون چاليشسين. ۶۰ اله كي پر اوزونون بوتون خالقلاري بئلسئن كي، فقط رب تارى دير، اوندان باشقا يوخدور. ۶۱ قوى سئزئئن اوره يئئئز كامئل بئر شكئلده تاريميز

گائلل دئیاریندا ایئیرمی شهر وردی، چونکی خئرام سولیمانا اونون بوتون آرزوسونا گۆره سنذر و شام آغاجلاری و قیزیل گۆنذرمشدی. ۱۲ خئرام صوردان چیخدی کی، سولیمانین اونا وردئی شهرلره باخسین. اونلار خئرامین خوشونا گلمه دی. ۱۳ او ددی: «قارداشیم، بو نه شهرلردئر کی، منه ورئیسن؟» اونلاری کابول* بلهجه اونلار بو گونه قدر کابول تورپاغی چاغیریلیر. ۱۴ خئرام پادشاهلار یوز ایئیرمی تالانت* قیزیل گۆنذردی.

سولیمانین تنکنتی ائشلیری

(۱۸-۳:۸)

۱۵ سولیمان پادشاه ائجباری فحلهر قویوب بو ائشلیری گۆردو: ربتن معبدنی، اؤز سارایینی، قالا یاماجینی، اورشلئم دووارینی، خاصورو، مگئدوونو و گیزی تنکدی. ۱۶ چونکی مئصئر پادشاهی فئرعون گلئب گیزی تومتوشدو و اورانی اوددا یاندیرمیشدی. شهرده یاشایان کئنعانی لاری قیریمیشدی و بو شهری سولیمانین آروادی اولان قیزینا جهئز ورمیشدی. ۱۷ سولیمان تزه دن گیزی و او آشاغی بیت-خورونو تنکدی. ۱۸ بعلاتی، اؤلکه ده کی صحرالیقدا اولان تماری، ۱۹ اؤزونون بوتون انبار شهرلرینی، دؤیوش عارابالارینین اولدوغو شهرلری، آتلی لارین اولدوغو شهرلری، اورشلئمده، لوبناندان و اونون حؤکمرانلیغی آلتیندا اولان بوتون پیرلرده تنکک ائسته دئیی هر شیی تنکدی. ۲۰ اؤلکه ده ائسرائیل اؤولادلاریندان اولمایان آیری خالقلار یعنی امورلولار، خنتلی لر، پرتزلنلر، خئولیلر و پبوسولولار قالمیشدی، ۲۱ چونکی ائسرائیللی لر اونلاردان سونراکی نئسل لرئنی کی، اؤلکه ده بوراخیلیمیشدی لار،

دوعا و یالواریشیننی ائشتدئم. آدیمی ابدئلک اورایا قویماق اوچون تنکدئیشن بو معبدی تقدئس اتدئم. منتم نظرئم و اوره یئم دائم اورادا اولاجاق. ۴ اگر منتم سنه امر اتدئکلرئمی یرئنه یتئرئب آتان داوودون یرئدئیی کئمی اورک صداقئلئی و دوغولوقلا حوزورومدا یرئه سن، منتم قایدالاریم و حؤکملرئمه عمل اده سن، ۵ سنن پادشاهلیق تئختنی ائسرائیل اوستونده ابده جک پایدار اده جیم. نهجه کی، بونو آتان داوودا دا وعده ورئب دمئشدئم: «ئسرائیل تئختنده سنن نسلئندن بشر کئشی آسکئک اولمایاجاق.» ۶ آما اگر سنز و اؤولادلارینیز دالیمجا گتمکدن دؤنوب، قاباغینیزا قویدوغوم امرلرئمه و قایدالاریم عمل اتمیه سنئز، گدئب آیری آلاهلار قولوق ادئب اونلار پرستئش اده سنئز، ۷ او واخت من ائسرائیلی اونلار و وردئیم تورپاقدان گسه جیم و اؤز آدمیا تقدئس اتدئیم بو معبدی حوزورومدان آتاجام. بلهجه ائسرائیل باره ده بوتون خالقلار آراسیندا مئل و کئنايه دینله جک. ۸ اوچا اولان بو معبدن یانیندان کچن هر کس مات قالب دئیه جک: «نه اوچون رب بو تورپاغا و بو معبده بونو اتدی؟» ۹ و دئیه جکلر: «ونا گۆره کی، بو خالق اؤزلرئئن رب تاریلارینی ترک اتدئلر، او تاری کی، آتالارینی مئصئر تورپاغیندان چبخارتدی و اونلار آیری آلاهلاردان یاپیشیب اونلار پرستئش و قوللوق اتدئلر. بونا گۆره ده رب بوتون بو بلانی اونلارین اوستونه گۆنذردی.»

سولیمانین خئراملا موقاوئله باغلاماسی

(۲-۱:۸)

۱۰ سولیمان ائکی اوی یعنی ربتن معبدنی و پادشاه سارایینی ایئیرمی ائلده تنکئب قورتاردیقدا سونرا، ۱۱ سور پادشاهی خئراما

یانینا گلدی و اوره یئینده اولان هر شی بارهده اونونلا صۇحبت اتدی. ۳ سولیمان اونون بوتون سؤاللارینا جاواب وردی؛ اله بئر گئزلی شی اولمادی کی، پادشاه اونا تشریح اتمه سن. ۴ شېبا مَلْکَه سی سولیمانین بوتون حُکْمَتْنی و اونون تَنکِدْنی سارانی، ۵ سوفره سئنده کی یمه یی، اعیانلارینین اوتوروشونو، قوللوقچولارینین حُکْمَتْمَتْنی و اونلارین پالتارلارینین، ساقتلرنی، و اونا عاید اولان و اونون رِبْتْن مَعْبَدْنَه گئتردئیی یاندرما قوربانلارینی گؤرنده حیران قالدی. ۶ او، پادشاهلار ددی: «سننن انشیلرنن و حُکْمَتْمَن بارهده اؤز اؤلگمهده ائشئدئیم خبر دوز ائتمش. ۷ گَلْب اؤز گؤزلرئمله گؤرنه قدر من بو خبره انانمامیشدیم. باخ، منه هچ گؤردوکلرئمئن یاریسی دانیشیلمامیشدی، سننن حُکْمَتْمَن و وار-دؤولتسن مننم ائشئدئیمدن داها اوستوندور. ۸ سننن آداملارین و قوللوقچولارین نه بختوردئرلر کی، همئشه حوضوروندا دوروب حُکْمَتْمَتْنی ائشئدئرلر. ۹ تارین رب موبارک اولسون کی، سندن خوشلانیب، سنی ائسرائیل تختینده اوتورتدو! رب ائسرائیله اولان ابدی سؤگنسی اوزوندن سنی پادشاه اتدی کی، عدالت و صالحلئکله عمل اده سن.» ۱۰ شېبا مَلْکَه سی پادشاهلار یوز ائیرمی تالانت* قیزیل، چوخلو عطرئیات و قئیمتلی داشلار باغیشلادی. اونون سولیمان پادشاهلار وردئیی قدر چوخ عطرئیات داها هچ واخت گلمه دی. ۱۱ اوفئردن قیزیل گئترن خئرامین گمئلری، اورادان چوخلو آردج آغاجی و قئیمتلی داشلار گئتردئرلر. ۱۲ پادشاه آردج آغاجیدان رِبْتْن مَعْبَدی و پادشاه سارانی اوچون دستکلر، موسئقئچنلر اوچون طنبورلار و چنگلر

محو اده بئلمه مئشدئرلر. سولیمان اونلاری انجباری فحلهلر اتدی و بو گونه قدر بله دئر. ۲۲ لاکئن ائسرائیل اؤولادلارینی قول اتمه دی؛ چونکی دؤیوشچو، اعیانلار، ریئسلر، سرکرده لر، اونون دؤیوش عارابالارینین و اتلی لارینین باشچیلاری ائدئرلر. ۲۳ بونلار سولیمانین ائشئنه نظارت ادن باش ریئسلر ائدئرلر. انش گؤرن خالقا ریئسلئک ادن بو آداملار بش یوز آلی نفر ائدئرلر. ۲۴ فئرعونون قیزی داوودون شه رئنندن سولیمانین اونون اوچون تَنکِدْنی اؤننه کؤچدویونده، سولیمان قالا یاماجینی تَنکِدی. ۲۵ سولیمان رِبْه تَنکِدْنی قوربانگاهین اوستونده ائلهده اوچ دغه یاندرما و باریش قوربانلاری گئترئردی، بونونلا برابر رِبْتْن حوضوروندا بوخور یاندریردی. بله جه او، مَعْبَدْن ائشئنی باشا چاتدیردی. ۲۶ سولیمان پادشاه همچئنن ادم اؤلکه سئنده، قیرمیزی دهنزن کناریندا، اِلوتون یانیندا اولان عَصیون-گِبرده گمئلر دوزلئندی. ۲۷ خئرام دهنزه بَلْد اولان اؤز گمئچلرنی سولیمانین آداملاری ائله بئرلئکده گمئلرله گؤندردی. ۲۸ اونلار اوفئره گلئلر و اورادان دؤرد یوز ائیرمی تالانت* قیزیل گؤتوروب، پادشاه سولیمان گئتردئرلر.

شېبا مَلْکَه سننن سولیمانین یانینا گلمه سی

(۲سال. ۱۰:۹-۱۲)

صبا مَلْکَه سی رِبْتْن آدیندان اؤتری، سولیمانین شؤهره تئنی ائشئدئب گلدی کی، اونو تاپماجالارلا ائمتاحان اتسن. ۱ او، چوخ بؤیوک کاروانلا، عطرئیات، چوخلو قیزیل و قئیمتلی داشلارلا یوکلنمئش دوه لرله اورشلئمه، سولیمانین

قیزیلدان ائدی، «لوبنان مِشه‌سی» آدلی ساراییندا اولان بوتون اشیالار دا خالص قیزیلدان ائدی. گوموشدن هج بئر شی بوخ ائدی، چونکی گوموش سولیمانین دؤورونده هج نه ساییلیردی. ۲۲ چونکی پادشاهین دهنزده خئرامین گمئلری ائله بئرلشکده تَرشش گمئلری* وار ائدی. اوچ ائلده بئر دفة تَرشش گمئلری گلئب قیزیل، گوموش، فئل دئشی، میمونلار و طاووسلار گئترئردئلر.

۲۳ بله‌جه سولیمان پادشاه وار-دؤولتده و حنکمتده پیر اوزونون بوتون پادشاهلاریندان اوستون ائدی. ۲۴ هامی ائسته‌یئردی کی، سولیمانین حوزورونا گلشن و تارینین اونون اوره‌یینه قويدوغو حنکمتی ائشئتسن. ۲۵ اونون یانینا گلن هر کس هدئیته گئترئردی. بله‌جه اونا هر ائل قیزیل و گوموش قبالار، پالتارلار، سنلاحلار، عطرئیات، اتلار و قاطیرلار گئترئردی.

۲۶ سولیمان دؤیوش عارابالاری و آتلی‌لار ییغدی؛ اونون منن دؤرد یوز دؤیوش عاراباسی و اون ائکی منن آتلیسی وار ائدی. اونلاری عارابالار اوچون آیریلاان شهرلرده و اورشلئمه، پادشاهین یانیندا پیرلشدئردی. ۲۷ پادشاه اورشلئمه چوخلوغونا گؤره گوموشو داشلار کئمی، سندر آغاجینی دا هامار بؤلگه‌ده بئتن وحشی انجئر آغاجی کئمی اتمئشدی. ۲۸ سولیمانین آنلاری مئصئردن و قوه‌دن گئترئلئردی، پادشاهین تاجئرلری اونلاری قوه‌دن ساتین آلیردیلار. ۲۹ هر بئر دؤیوش عاراباسی آتلی یوز شیکل گوموشه، هر بئر آت دا یوز آلی شیکل* گوموشه مئصئردن

دوزئلتدی؛ هج واخت بو قدر آردج آغاجی کلمه‌مئشدی و بو گونه قدر گؤرونمه‌مئشدی. ۱۳ سولیمان پادشاه اؤز سخاوتنه گؤره شبا مَلکه‌سئنه وردئکلئرئندن آیری، اونون آرزولادیغی و ائسته‌دئی بوتون شیلری وردی. او دا آداملاری ائله بئرلشکده قاییدیب اؤز اؤلکه‌سئنه گئتدی.

سولیمان پادشاهین وار-دؤولتی

(سال. ۹: ۱۳-۲۸)

۱۴ بئر ائلده سولیمانان گلن قیزیلین چکنسی آلتی یوز ائتمیش آلتی تالانت* ائدی. ۱۵ آل-ور دن آداملاردان، تاجئرلرن تئجارتئندن، بوتون عرب پادشاهلاریندان و ائسرائیلئن وائلرئندن گلن قیزیل بوندان آیری ائدی. ۱۶ سولیمان پادشاه دؤیمه قیزیلدان انکی یوز سئپر دوزئلتدی. هر بئر سئپره آلتی یوز شیکل* قیزیل ائشلئندی. ۱۷ او، دؤیمه قیزیلدان اوچ یوز قالخان دا دوزئلتدی. هر بئر قالخان اوچ مننا* قیزیل ائشلئندی. پادشاه اونلاری «لوبنان مِشه‌سی» آدلی سارایینا قويدو. ۱۸ پادشاه فئل دئشئندن بؤیوک بئر تخت ده دوزئلتدی و اونو خالص قیزیللا اؤرتدو. ۱۹ تختئن آلتی پئله‌سی وار ائدی. آرخا طرفده تختئن باشی مودور ائدی. اوتوراجاغین هر ائکی طرفئنده قوللاری وار ائدی، قوللارین یانیندا انکی شئر موجسمه‌سی دورموشدو. ۲۰ آلتی پئله‌ئن انکی طرفئنده ده اون ائکی شئر موجسمه‌سی وار ائدی. هج بئر پادشاهلیقدا بله شی دوزئلدئمده. ۲۱ سولیمان پادشاهین بوتون ائچکی قبالاری

۱۴:۱۰ تقرئین ۲۳ تون

۱۶:۱۰ تقرئین ۹/۶ کئلو

۱۷:۱۰ تقرئین ۷/۱ کئلو

۲۲:۱۰ تئجارت گمئلری

۲۹:۱۰ تقرئین ۷/۱ کئلو

گتمه سنن. لاکتن او ربئن امرئنه عمل اتمه دی. ۱۱ اونا گۆره ده رب سولیمانادی: «بو نئیتده اولدوغونا گۆره، سنه امر اتدئیم عهدئمه و قایدالاریمدا عمل اتمه دئین اوچون، من ده پادشاهلیغینی الئندن چکئب آلاجغام و اونو سنن قولونا وره جیم. ۱۲ آنجاق آتان داوودون خاطرئنه من بونو سنن دؤورونده اتمیه جیم، اونو سنن اوغولونون الئندن چکئب آلاجغام. ۱۳ هم ده بوتون پادشاهلیغی چکئب آلمایاجغام، قولوم داوودون خاطرئنه و منم سجدئیم اورشلئمدن اوتری، بشر قبله نی سنن اوغولونا وره جیم.»

سولیمانین دوشمنلری

۱۴ رب ادمو هدی سولیماندا دوشمن قالدیردی. او، ادمون پادشاه نسلئندن ائدی. ۱۵ داوود ادمودا اولارکن، قوشون باشچیسى یوآب اؤلنلری باسدیرماق اوچون گلئمشدی و ادمودا بوتون کئشئلری قیرمیشدی. ۱۶ یوآب بوتون ائسرائیللی لرله بئرلئکده ادمودا آلتی آی قالیب بوتون کئشئلری اورادا قیردی. ۱۷ او زامان هدد و آتاسینن اعیانلاردان بعضی ادمولولار، اونولا بئرلئکده، منصیره طرف قاچمیشدی. هدد بالاجا بئر اوشاق ائدی. ۱۸ اونلار مئدیاندان قالخب پارانان گلئنلر، پارانان اؤلرلی ائله ادمولار گؤتوروب منصیره، منصیر پادشاهی فئرعونون یانینا گلئنلر. او، هدد او و تورپاق وردی، اونو آدوقه ائله تاملئ ائدی. ۱۹ هدد فئرعونون گؤزونده بویوک ائطلفات قازاندی و فئرعونون آرادا مملکه تخیسنن باجیسینی اونا آرادا وردی. ۲۰ تخیسنن باجیسى اونا اوغلو گنوبتی دوغدو. تخیسنن آوزو فئرعونون اوتئنده اونو بویوتدو. گنوبت فئرعونون اوتئنده، فئرعونون اوغوللاری آراسیندا ائدی.

گئنئرلئردی؛ بوتون خنت و آرام پادشاهلاری دا بونلاری سولیمانین تاجئرلئینن واسطه سی ائله آلیردی.

سولیمانین تاریدان اوزاقلاشماسی

سولیمان پادشاه فئرعونون قیزیندان آیری، موآبلی لار، عَمونلولار، ادمولولار، صئدونلولار و خنتلی لردن چوخلو یادللی آرادا سؤدی. ۲ رب ائسرائیل اوولادلارینا بو خالقار باره ده دئمئشدی: «اونلاردان قیز آلمایین و اونلارا قیز ورمه یینن. اگر بله اده سنئئز، یقئن کی، اوره یئئری اوز آلاله لرینا طرف آزدیراجقلار.» لاکتن سولیمان اونلارا سوگی ائله باغلاندى. ۳ اونون شاهزاده گان نسلئندن یدی یوز آرادا و اوچ یوز کئئزی وار ائدی. آرادالاری اونون اوره یئنی یولدان چيخارتدی. ۴ سولیمانین یاشلانديغی واخت، آرادالاری اونون اوره یئنی آیری آلاله لار طرف آزدیردی. او، بوتون اوره یئنی، آتاسی داوودون اتدئی کئمی، ربه ورمه مئشدی. ۵ سولیمان صئدونلولارین ائلاهه سی عشتورتن و عَمونلولارین ائیرنج بوتون مئلكومون دالینجا گئدی. ۶ سولیمان ربئن گؤزونده پئس اولان ائشئر اتدی و آتاسی داوودون اتدئی کئمی، ربه کائل بئر شکئله پیرو اولمادی. ۷ او واخت سولیمان اورشلئمن شرقئنده کی داغدا موآبین ائیرنج بوتون کوموش اوچون و عَمون اوولادلارینن ائیرنج بوتون مولک* اوچون پرستئشگاه دوزلئدی. ۸ او بوتون یادللی آرادالاری اوچون ده بله اتدی کی، اوز آلاله لرینا بوخور یاندیریب قوربان کئسنلر. ۹ رب سولیمان قئبلئدی، چونکی اونون اوره یی ائسرائیلئن تاریسی ریدن دؤنموشدو. رب اونا ائکی دغه گورونوب ۱۰ بو باره ده امر ورمئشدی کی، آیری آلاله لرین دالینجا

۲۱. ائكى يره جىردى. ۳۱ سونرا يۈرۈپ بارما ددى: «ۈزۈنە اون حىضە گۆتۈر، چۈنكى انىسرائىلئىن تارىسى رىب بلە دىتر: ”باخ، من پادشاهلىغى سولىمانىن انىئىن چىكىب الىرام و اون قىبلە سنە ورتىم. ۳۲ آنچاق قولوم داوودون خاىطىرئىنە و انىسرائىلئىن بوتون قىبلە لرئىن سىچدئىئىم شىر اولان اورشلىئىمىن اۋترى بىر قىبلە اونون اولاجاق. ۳۳ بونو اونا گۆرە ادتىم كى، اونلار منى ترك ادئىلر و سىندونولولارىن ائىلاھەسى غىشئورتە، موآب آلاھى كىموشا، غىمۆنولولارىن آلاھى مىلكوما پىرىستىش ادئىلر. منىم يوللارىمى توتمايىبلار، منىم گۆزۈمدە دوغرو اولانا عمل اتمەيىبلر، قايدالارىمى و حۆكىملرئى ساخالمايىبلار. نىچە كى، آتاسى داوود بونلاردا عمل اتمىشى. ۳۴ لىكىن بوتون پادشاهلىغى اونون انىئىن چىكىب آلماياجاغام. سىچدئىئىم قولوم داوودون خاىطىرئىنە كى، امرلرئىمە و قايدالارىما عمل ائدى، اونو بوتون غۆمرۈ بويو حۆكىمدار اده جىم. ۳۵ آنچاق پادشاهلىغى اونون اوغلىتون انىئىن چىكىب آلاجاغام و اون قىبلە سنە و رەجىم. ۳۶ اونون اوغلىنا دا بىر قىبلە و رەجىم كى، منىم حوزورومدا، آدمى اورايا قويماق اوچون سىچدئىئىم شىر اولان اورشلىئىمە ھىمشە قولوم داوودون چىراغى يانسىن. ۳۷ من سنى سىچىرئىم، سىن اورەيئىن انىستەدئىي ھىر شى اوستۈندە حۆكىمرانلىق اده جىكىس و انىسرائىلئىن پادشاهى اولاجاقسان. ۳۸ اگر قولوم داوود كىمى منىم قانۇنلارىما و امرلرئىمە عمل ادئىب سنە بويوردوغوم ھىر شىيە قولاق آسان، منىم يوللارىمىلا گدەسن و منىم گۆزۈمدە دوز اولان انىشلىر گۆرەسن، اونا من دە سنئىلە اولاجاغام. داوود اوچون قوردوغوم كىمى سنئىن اوچون دە پايدار بىر سولالە قوراجاغام و انىسرائىلى سنە و رەجىم. ۳۹ من بوندان اۋترى داوودون نىسلىنى آلچالداجاغام، آنچاق ھىمشە لىك بوخ.»

۲۱. ائما ھەدە مئىصئىرە اولاندا داوودون اۋلوب آتالارى ائىلە ياتدىغىنى و قوشون باشچىسى يۈابىن اۋلدويونو انىئىن فئىرعونا ددى: «منى گۆندىر كى، اۋز اۋلگىمە گىدئىم.» ۲۲ فئىرعون اولدان سوروشدۇ: «مىگر منىم يانىمدا بىر شىيە احتىياجىن وار كى، اۋز اۋلگىنە گىتمك انىستەيىرسن؟» او جاواب وردى: «بوخ، آما گرگ منە انىجازە و رەسن كى، گىدئىم.» ۲۳ تارى ھىچئىئىن اىلاداع اوغلو رىزونو دا كى، آغاسى صوبا پادشاهى ھەدەغىزدن قاچمىشىدى، سولىمانا دوشمن قالدردى. ۲۴ داوود صوبالى لارى قىراندان سونرا او، يانىنا آدمالار يىغىب بىر خرامى دىستە سنئىن باشچىسى اولموشدۇ. بو آدمالار دىمشقە گىدئىب اورادا قالمىشىدىلار و دىمشقە حۆكىمرانلىق ادئىدئىلر. ۲۵ ھەدئىن اتدئىي پىئىسلىككە بىرلىككە، او، سولىمانىن بوتون غۆمرۈ بويو انىسرائىلە دوشمن ائدى. او انىسرائىلدىن نىغرت ادئردى و ارامدا پادشاهلىق ادئردى.

يۈرۈپ بارماين پادشاه اولاجاغى بارەدە نىئىلك

۲۶. سىردادان اولان افرانىملى نىباط اوغلو يۈرۈپ بارما كى، سولىمانا خىدەمت ادئردى و اونون اناسىنىن ادى صروعا ائدى. صروعا دول بىر آرواد ائدى. ۲۷ يۈرۈپ بارماين پادشاه سىئىد چىخامسىنىن سىبى بو ائدى كى، سولىمان قالا ياماجىنى تىككىدى و آتاسى داوودون شىرئىن دووارىنداكى يارىغى تىمىر ائدى. ۲۸ يۈرۈپ بارما باجارقىلى آدم ائدى. سولىمان جاوان اوغلىن انىش باجارىغىنى گۆردۇ و اونو يوسىغىن نىسلىئىن اولان بوتون انىجبارى قىلەلر اوستۈنە رىئىس قويدۇ. ۲۹ او واخت، يۈرۈپ بارما اورشلىئىمىن چىخدى و يولدا شىلولى پىغىبەر اخئىيا اونون پىشوازىنا چىخدى. اخئىيا تىزە پالتار گىمىشىدى. زىمئە فقط اونلار انىككىسى ائدئىلر. ۳۰ اخئىيا اونون اىنىئىندە اولان تىزە پالتارى گۆتۈرۈپ اون

اونا ددئلر: «اگر بو گون سن بو خالقا خئدمتچی اولاسان، اونلارا قوللوق اده سن و اونلارلا یاخشی دانیشاسان، دائم سنه قول اولاجاقلار.»^۸ لاکئن او، آغساقالارین وردئکلری مصلحته محل قویمادی، اونونلا بئرلئکده بؤیوموش و اونا خئدمت ادن جاوان آدمالارلا مصلحتلشدی.^۹ اونلارا ددی: «سنز نه مصلحت ورترسئنز؟ منه دئین بو خالقا کی،»^{۱۰} «آتاین اوستوموزه قویدوغو یوغو یونگوللشدئر» دئیلر، نه جاواب ورتئم؟»^{۱۰} اونونلا بئرلئکده بؤیوموش جاوان آدمالار اونا ددئلر: «سنه»^{۱۱} «آتان اوستوموزه آغیر یوغ قویدو، سن اونو یونگوللشدئر» دئین بو خالقا بله ده: «منتم کئچنک بارماغیم آتامین پلنندن یوغونودور.»^{۱۱} آتام سنزی آغیر یوغلا یوکله مئشدی، آما من سنزین یوغونوزو داها دا آرتیراجاغام؛ آتام سنزی قامچیلارلا تئبه اتدی، آما من سنزی عقربلرله تئبه اده جیم.»^{۱۲}

^{۱۲} یروبعام بوتون خالقالا بئرلئکده، پادشاهین ددئی کئمی کی، «اوج گون سونرا گئنه یانینا گلئن» اوج گون سونرا رحوبعامین یانینا گلدئلر.^{۱۳} پادشاه خالقا یاوا جاواب وردی، آغساقالارین اونا وردئی مصلحته محل قویمایب^{۱۴} جاوان آدمالارین مصلحتنه گوره خالقا ددی: «آتام سنزی آغیر یوغلا یوکله مئشدی، آما من سنزین یوغونوزو داها دا آرتیراجاغام؛ آتام سنزی قامچیلارلا تئبه ادردی، آما من عقربلرله تئبه اده جیم.»^{۱۵}

^{۱۵} بله جه پادشاه خالقا قولاق آسمادی، چونکی بو حادثه رب طرفنندن اولدو کی، او، شئلولو آختیا واسئطه سی ائله نیاط اوغلو یروبعاما ددئی سؤزو یئرته یتیرشئن.^{۱۶}

^{۱۶} بوتون اسرائیلیلر پادشاهین اونلارا قولاق آسمادیغینی گورنده جاواب ورتب ددئلر:

«داودلا بئزئم نه ائشمئز وار؟
یسه نئن اوغولندا اثرئتمئر یوخدور!»

^{۴۰} سولیمان یروبعامی اولدورمک ائسته دی، آما یروبعام قالخیب منصره، منصر پادشاهی شئشئن یانینا قاچدی و سولیمانین اولومونه قدر منصره قالدی.

سولیمانین اولومو

(سال. ۲۹: ۹-۳۱)

^{۴۱} سولیمانین قالان انشئری، اتدئی هر شی و اونون حئکمتی باره ده مگر سولیمانین عمللری کتئابیندا یازیلما ییب دیر؟^{۴۲} او، اورشلئمه بوتون انسرائیل اوستونده قیرخ ائل پادشاهلیق اتدی.^{۴۳} سولیمان اولوب آتالاری ائله یاتدی و آتاسی داوودون شهرئنده باسدیریلدی. اونون یئرته اوغلو رحوبعام پادشاهلیق اتدی.

انسرایئلیلرئن رحوبعاما ضئد چیخماسی

(سال. ۱۰: ۱-۱۹)

۱۲ رحوبعام شیکمه گئدی، چونکی بوتون انسرائیلیلر شیکمه گلمئشدئر کی، اونو پادشاه اتئئلر.^۲ نیاط اوغلو یروبعام بونو ائستدئی زامان، حله منصره اتدی. اورایا سولیمان پادشاهین آئندن قاچمیشدی و منصره یاشاییردی.^۳ اونو چاغیرتدیردیلار. یروبعام گلدی و انسرائیلئن بوتون جاماعاتی ائله بئرلئکده رحوبعاملا دانیشیب اونا ددی: ^۴ «آتان اوستوموزه آغیر یوغ قویدو. ائندی سن، آتاین چئن قوللوقونو و اوستوموزه قویدوغو آغیر یوغو یونگوللشدئر، بئز ده سنه قوللوق اده رئک.»^۵ رحوبعام اونلارا ددی: «ائندی گدئن و اوج گوندن سونرا گئنه منتم یانینا گلئن.» خالق گئدی.

^۶ پادشاه رحوبعام آتاسی سولیمانین صاغلیغیندا اونا مصلحت ورن آغساقالاردان سوروشدو: «بو خالقا جاواب ورمک اوچون منه نه مصلحت ورترسئنز؟»^۷ آغساقالار

قولاق آسدیلار و ربئن سؤزونه گؤره گری قاییتدیلار.

یروبعامین ائسرائیله اتدردئی گونا

۲۵ یروبعام افرایمئن داغلیق بؤلگه سئنده شیکمی تنکدی و اورادا یاشادی. اورادان چیخیب ینوالی تنکدی. ۲۶ یروبعام اوره بینده دوشوندو: «پادشاهلیق گئنه داوود سولاله سئنه قاییداجاق. ۲۷ اگر بو خالق اورشلئمه، ربئن معبدنه قوربان گتئرمک اوچون گدهلر، بو خالقین اوره یی آغالارینا، یعنی یهودا پادشاهی رُحوبعاما طرف دؤنه جک. اونلار دا منی اؤلدوروب یهودا پادشاهی رُحوبعامین طرفنه کچه جکلر.» ۲۸ پادشاه مصلحتله شئب، ائکی قیزیل دانا* دوزلتدی و خالقا ددی: «سئره اورشلئمه گتمک چوخ آغیر زحمتدئر. ای ائسرائیللی لر، باخین، بو دا سنزی مئصئر تورپاغیندان چیخاردان آلاله لارینیز!» ۲۹ او، دانالاردان بئرئنی بیت ائلده، او بئرئنی ده داندا قویدو. ۳۰ بو ائش گونا اولدو. چونکی خالق اونلاردان بئرئنه پرستش اتمک اوچون دانا قدر گدئردی.

۳۱ یروبعام پرستشگاهلاردا معبدلر تنکدی و خالقین آراسیندان لاوئلی لردن اولمایان کاهئنلر تعین اتدی. ۳۲ یروبعام سگئرنجی آیین اون بئشنجی گونو، یهودادا کچئردئلن بایرام کئمی، بئر بایرام باشلاتدی و بیت ائلده دوزلتدئی دانالارا قوربان گتئرمک اوچون قوربانگاها قالخدی و تنکدئی پرستشگاهلارین کاهئنلرنی بیت ائلده وظئفیه قویدو. ۳۳ او سگئرنجی آیین اون بئشنجی گونو، حتا اوزوندن ائختراع اتدئی آی، ائسرائیل اوولادلاری اوچون بایرام کچئرتدی و بوخور یاندیرماق اوچون بیت ائلده دوزلتدئی قوربانگاها قالخدی.

ای ائسرائیللی لر، گدئن اوئنئره،

ای داوود، ائندی اؤز اوئنه باخ!»

ائسرائیللی لر اولرنه گتئلر. ۱۷ رُحوبعام فقط یهودا شهئرلرنده یاشایان ائسرائیل اوولادلاری اوستونده پادشاهلیق اتدی. ۱۸ رُحوبعام پادشاه انجباری فحللر اوستونده نظارتچی اولان آدورامی گؤندردی، بوتون ائسرائیللی لر اونو داشا باسیب اؤلدوردولر. پادشاه رُحوبعام تئکسئک اؤز دؤیوش عاراباسینا مئندی و اورشلئمه قاچدی. ۱۹ بله جه ائسرائیل داوود سولاله سئئنن ضدئنه قالخدی و بو گونه قدر بله دئر. ۲۰ بوتون ائسرائیللی لر یروبعامین قاییتدیغینی اشئنده، اونو اؤز انجلاسینا چاغیرتدیردیلار و بوتون ائسرائیل اوستونده اونو پادشاه اتئلر. یهودا قبئله سئندن آیری، داوود سولاله سئئنن دالیسیجا گدن اولمادی.

شَمعیانین پیغمبرلیی

(۲سال. ۱۱: ۱-۴)

۲۱ رُحوبعام اورشلئمه گلدئکده، بوتون یهودا اوی ائله ینامئن قبئله سئنی بئر یره ییغدی کی، ائسرائیل اوی ائله موحارئبه ادئب پادشاهلیغی سولیمان اوغلو رُحوبعاما قایتارسین: او یوز هشتاد مئن سچمه دؤیوشچوسونو ییغدی. ۲۲ لاکئن تارینین بو سؤزو تاری آدمی شَمعیایا نازل اولدو: ۲۳ «یهودا پادشاهی سولیمان اوغلو رُحوبعاما، بوتون یهودا و ینامئن اوئنه، قالان خالقا ده کی، ۲۴ رب بله دئر: «سئز گرک گئمه یه سئئنز و اؤز هموطنلرئئز ائسرائیل اوولادلاری ائله موحارئبه اتمه یه سئئنز. هر کس اؤز اوئنه قاییتسین، چونکی بو ائش منئم طرفئمدن اولوب.» بله جه اونلار ربئن سؤزونه

یوللا گندی و بیت ائله گلدئی یوللا گری قاییتمادی.

تاری آدامی و قوجا پیغمبر

۱۱ بیت ائله قوجا بئر پیغمبر یاشایردی. اونون اوغوللاریندان بئری گلئب تاری آدامین همئن گون بیت ائله اتدئی بوتون ائشئر بارهده اونا خبر وردی. اوغوللاری اونون پادشاه دئی سؤزلری ده آتالارینا بئلدئدر. ۱۲ آتالاری اونلارا ددی: «او هانسی یوللا گندی؟» اوغوللاری یهودادان گلن تاری آدامین هانسی یوللا گندئینی گؤرموشدولر. ۱۳ آتا، اوغوللارینا ددی: «منئم اوچون ائشه بی پالانلایین.» ائشه بی اونون اوچون پالانلادیلار و او، ائشه یئن اوستونه منتب ۱۴ تاری آدامین دالینجا گندی. اونو چؤل پوسته سی آغاجین آلیندا اوتورموش حالدا تاپدی و اوندان سوروشدو: «آیا یهودادان گلن تاری آدامی سنسن؟» او دا جاواب وردی: «منم.» ۱۵ او واخت قوجا پیغمبر اونا ددی: «منئمله اؤمه گل و چؤرک یه.» ۱۶ او ددی: «سنئمله قاییدا بئلمهرم، گده ده بئلمهرم، سنئمله بو یرده چؤرک پیئب سو دا ائچه بئلمهرم. ۱۷ چونکی ربئن سؤزو ائله منه بله امر ادئلدی: «اورادا نه چؤرک یه، نه سو ائچ. گندئین یوللا دا گری قاییتما.» ۱۸ قوجا پیغمبر اونا ددی: «من ده سنئن کئمی بئر پیغمبرم. بئر ملک ربئن سؤزو ائله منه ددی: «اونو اؤزونله اؤئنه گری کئر کی، چؤرک پیئب سو ائچسن.» لاکن بونو اونا یالاندان ددی. ۱۹ تاری آدامی اونولا قاییتدی و اونون اؤئنده چؤرک پیئب سو ائچدی. ۲۰ اونلار سوفره باشیندا اوتورارکن، اونو یولدان قایتاران پیغمبره ربئن سؤزو نازل اولدو. ۲۱ او، یهودادان گلن تاری آدامینی خئطاب ادئب ددی: «رب بله دئئر: «ئندی کی، ربئن امرئنه ناموطع اولوب تارین ربئن سنه اتدئی امرئنه عمل اتمه یئسن، ۲۲ گری

یروبعام و یهودالی تاری آدامی

۱۳

یروبعام بوخور یاندیرماق اوچون قوربانگاهین یایندا دورارکن، بئر تاری آدامی ربئن سؤزو ائله یهودادان بیت ائله گلئب، ۲ ربئن سؤزو ائله قوربانگاهین ضدئنه فریاد ادئب ددی: «قوربانگاه، ای قوربانگاه! رب بله دئئر: «باخ، داوودون نسلئنده بئر اوغلان اوشاغی دوغولاجاق، اونون آدی یوشیا اولاجاق. او سنئن اوستونده، بوخور یاندیران پرستشگاهلارین کاهنلرئی قوربان ادهجک و سنئن اوستونده انئسان سوموکلری یاندیراجاق.» ۳ تاری آدامی همئن گون بئر علامت ورتب ددی: «ربئن دئی علامت بودور: «باخ، بو قوربانگاه آرادان بؤلونه جک و اوستونده کی کول تۆکوله جکدئر.» ۴ یروبعام پادشاه تاری آدامین بیت ائله قوربانگاهین ضدئنه دئی سؤزو ائشدنده، قوربانگاهین اوستوندن آلتنی اوزادیب ددی: «اونو توتون.» لاکن تاری آدامین ضدئنه اوزاتدیغی آلی قورودو و آلتنی اؤزونه طرف دؤندر بئلمه دی. ۵ قوربانگاه دا آرادان ائکی بؤلوندو و کول قوربانگاهدان تۆکولودو، ائله او علامته موطابق کی، تاری آدامی ربئن سؤزو ائله ورئمشدی. ۶ پادشاه تاری آدامینا ددی: «خاهئش ادئر رب تارینا یالوار و منئم اوچون دوعات کی، آئم اؤزومه طرف دؤنسون.» تاری آدامی ربّه یالواردی و پادشاهین آلی اؤزونه طرف دؤنوب اولکی کئمی اولدو. ۷ پادشاه تاری آدامینا ددی: «منئمله بئرئلکده اوه گل و بئر آز دئئجکل. من ده سنه هدئیته ورهم.» ۸ آما تاری آدامی پادشاه ددی: «سن منه اؤئنئن یاریسینی دا وره سن، سنئمله گئمهرم، بو یرده چؤرک پیئب سو دا ائچه بئلمهرم. ۹ چونکی ربئن سؤزو ائله منه بله امر گلدی: «اورادا نه چؤرک یه، نه ده سو ائچ. گندئین یوللا دا گری قاییتما.» ۱۰ بلهجه تاری آدامی آیری

۳۳ بو ائشیدن سونرا دا یروبعام اؤز پئس یولوندان دؤنمه‌دی. گئنه ده پرستشگاهلارا خالقین هر طبقه‌سئندن اولان کاهنلر قویدو. او، پرستشگاهلارین کاهننی اولماق ائسته‌ین هر کسی تقدس اتدی. ۳۴ بو ائش یروبعامین او اهلئنه گونا ساییلدی و یراوزوندن سئلئنب اتیلماسینا و محو اولماسینا سبب اولدو.

یروبعامین اوغلونون اولومو

۱۴ او واخت یروبعامین اوغلو آبتیا ناخوشلادی. ۲ یروبعام آروادینا ددی: «قالخ اؤز قئیافه‌نی اله دیش کی، سننن یروبعامین آروادی اولدوغونو بئلمه سننلر. شلوه‌ها گت. باخ، پیغمبر آختیا اورادادیر. او منتم باره‌مه‌ده دمئشیدی کی، بو خالقین پادشاهی اولاجاغام. ۳ آئنه اون کؤمه چؤرک، کولچه‌لر و بشر کوپه بال گؤتوروب اونون یانینا گت. اوغلانا نه اولاجاغینی او سنه بئلدئرله‌جک.» ۴ یروبعامین آروادی بله ده اتدی؛ قالخب شلوه‌ها گتدی و آختیانین اوئنه گلدی. آختیا آرتیق گؤره بئلمئدی، قوجالدیغی اوچون گؤزلری ضعقله‌مئشیدی. ۵ رب آختیایا دمئشیدی: «باخ، یروبعامین آروادی گلئر کی، سندن اوغلو باره‌ده سوروشسون، چونکی اوغلو ناخوشدور. او گلنده آیری بشر قئیافه‌ده اولاجاق. سن اونا فنلان و بهمان دئیرسن.»

۶ آرواد قاپیدان گئرتده، آختیا اونون آیاق سسلرئنی اشدئب ددی: «یروبعامین آروادی، ائچه‌ری گل! نه اوچون قئیافه‌نی دیشئبسن؟ من گؤندئرلمئشم کی، سنه آغیر بشر خبر ورم. ۷ گت، یروبعاما ده کی، اسراییلئن تاریسی رب بله دئیر: ”من سنی خالقین ائچئندن اوجالدیب، خالقیم اسراییلئن اوستونده حؤکمران اتدئم. ۸ پادشاهیغی داوودون اوئندن چکئب آلدیم و سنه وردئم. اما سن قولوم داوود کئمی اولماییسان. او، امرلرئمه

قاییدیب اونون سنه چؤرک پیئب سو ائچمه ددئیی یرده، چؤرک پیئب سو ائچئبسن، جسدئن آتالارینین قئبرئنه گئرمه‌جک.»

۲۳ تاری آدمی پیئب ائچدئکن سونرا، قوجا پیغمبر اونون اوچون یعنی گری گئتمئش پیغمبر اوچون ائشه‌یی پالانلادی. ۲۴ تاری آدمی گتدی، یولدا اونا بشر شتر راست گلدی و اونو اؤلدوردو. اونون جسدی یولا سئرلمئشیدی و ائشئک اونون یانیندا دایانمئشیدی، شتر ده جسدئن یانیندا دورموشدو. ۲۵ آدمالار اورادان کچدئلر و یولا سئرلمئش جسدی، جسدئن یانیندا دا دورموش شتری گؤردولر و گلئب قوجا پیغمبرئن یاشادیغی شهرده ددئلر. ۲۶ اونو یولدان قایتاران پیغمبر بونو ائشئندده ددی: «او، ربئن سؤزونه ضئد گدن تاری آدمی دیر. رب ده اونا ددئیی سؤزه گؤره، اونو شتره وردی و شتر اونو پارچالاییب اؤلدوردو.» ۲۷ سونرا اوغوللاری ائله دانیشیب اونلارا ددی: «منتم اوچون ائشه‌یی پالانلایین.» اونلار ائشه‌یی پالانلادیلار. ۲۸ او گدئب یولا سئرلمئش جسدی تاپدی. ائشئک و شتر جسدئن یانیندا دورموشدولار. شتر نه جسدی یمئشیدی، نه ده ائشه‌یی پارچالامئشیدی. ۲۹ قوجا پیغمبر تاری آدمینین جسدئنی گؤتوروب، ائشه‌ئن اوستونه قویدو و اؤز شهرئنه گری گئتردی کی، اونون اوچون یاس توتوب باسدیرسین. ۳۰ اونون جسدئنی اؤزونون قئبرئنه قویدو و یاس توتوب دئیردئلر: «وای، قارداشیم!» ۳۱ اونو باسدیراندان سونرا قوجا پیغمبر اوغوللاری ائله دانیشیب اونلارا ددی: «اؤلنده منی تاری آدمینین باسدیریلدیغی قئبرده باسدیرین، سومکلرئمی اونون سومکلرئئن یانینا قویون. ۳۲ چونکی ربئن یت ائلده اولان قوربانگاه‌ها و سامتره شهرلرئنده اولان پرستشگاهلارین بوتون معبدلرئئن ضئدنه دئلمئش سؤز حتمن یرئنه یتشه‌جک.»

كى، اۆز قولو آخنيا پيغمبرئن واسطهسى ائله دمئشدى، يرئنه پئتشدى.

يُروبعامين اولومو

۱۹ يُروبعامين قالان ائشلىرى، نجه دؤيوشدو يو و نجه پادشاهلىق اتدئى بارهده، باخ، انسرائيل پادشاهلارينين سالنامه لر كئتابيندا يازيلىدور. ۲۰ يُروبعامين پادشاهلىغى ائيرمى انكى ائله سوردو. او، اولوب آتالارى ائله ياتدى و يرئنه اوغلو ناداب پادشاه اولدو.

يهودا پادشاهى رحوبعام

(۲سال. ۱۱: ۵-۱۲: ۱۵)

۲۱ سوليمان اوغلو رحوبعام يهودادا سلطنت ادردى. رحوبعام، پادشاه اولان واخت، قيرخ بئر ياشيندا اتدى. او اورشلئمه اون يدى ائله پادشاهلىق اتدى. رب انسرائيلن بوتون قينلرئندن بو شهرى سجمئشدى كى، اۆز آدينى اونا قويوسون. اونون آناسينين آدى عَمُونلو نَعْمه اتدى.

۲۲ يهودالى لار رِبْن گؤزونده شرارت اتدئر و آتالارينين اتدئى بوتون گوناھلاردان داھا چوخ گوناھ اتمكله رِبْن قيرتئنى قيزديرديلار. ۲۳ اونلار دا هر اوجا تپه اوستونده و بول يارياقلى هر آغاج آلتيندا اؤزلىرى اوچون پرستئشگاھلار، موقدس سوتونلار و ائلاھه ائشرا بوتلرى دوزلتدئرلر. ۲۴ اؤلكهده يالان دنلره گؤره كئشى فاحشه لر ده وار اتدى. خالق او مثلئلرئن بوتون ائيرنج ائشئرئنه گؤره رفتار اتدى كى، رب اونلارى انسرائيل اؤلادلارينين قاباغيندان قوموشدو.

۲۵ رحوبعامين پادشاهليغينين بئئنچى ائللنده مئصئر پادشاهى شئسَق اورشلئمه هوجوم اتدى. ۲۶ او، رِبْن معبدئئن و پادشاه ساراينين خزنئنه لرئنى گؤتوردو. هر شىبى آلدى، حتا سوليمانين دوزلتدئى بوتون قيزيل قالخانلارى دا گؤتوردو. ۲۷ رحوبعام پادشاه اونلارين

عمل ادئب بوتون اورھى ائله منه پيرو اولدو و آنجاق گؤزومده دوز اولانى اتدى. ۹ سن ده اؤزوندىن قاباق اولانلارين هاميسيندان چوخ پئسلىك ادئبس. منى قصبئندئرْمَك اوچون گدئب اؤزونه آيرى آلاھلار، تۆكمه بوتلر دوزلدئبس و منى آرخانا آتيبسان. ۱۰ بونون اوچون من يُروبعامين نسلى اوستونه بلا گئئئرئم. انسرائيلده يُروبعامين نسلئندن بوتون اِرْكك جنئسئنى، ائستر قول اولسون، ائستر آزاد، گئسب آتاجاغام و اونلارى پئئن يانديريلان كئمى يانديريب محو ادهجيم، اله كى، هاميسى يانيب قورتارسين. ۱۱ يُروبعامدان شهرده اؤنلرى ائتلر، چؤلده اؤنلرى ده گؤيلرئن قوشلارى يئيهجك، چونكى رب بله دينب. ۱۲ ائندى سن قالخ و اوننه گت. شهره آياقلارينى باسدغيين واخت اوغلان اؤلهجك. ۱۳ بوتون انسرائيللى لر اونون اوچون ياس توتوب اونو باسديراجقلار. يُروبعام نسلئندن فقط او، قبئره گدهجك، چونكى يُروبعامين نسلئندن انسرائيلن تارىسى رب اوچون، فقط اوندان ياخشى بئر شى تاپيلدى. ۱۴ بوندان علاوه، رب اؤزو اوچون انسرائيل اوستونده بئر پادشاه قوياجاق، او دا يُروبعامين نسلئنى بو گون، حتا ائندئندن بله گئسب آتاجاق. ۱۵ رب انسرائيللى سودا يلكئن بئر قاميش كئمى ووراجاق و انسرائيللى لرى آتالارينا وردئى بو ياخشى تورپاقدان چكئب چيخارداجاق، اونلارى قرات چايينين او طرفئنه سَپْليھجك، چونكى اؤزئرئنه ائلاھه ائشرا بوتلرى دوزلدئب رِبى قصبئندئرئبلر. ۱۶ يُروبعامين اتدئى گوناھلارينا گؤره كى، اونلارلا انسرائيللى گوناھا باتيدى، رب انسرائيلدن اوز دؤندرهجك. ۱۷ يُروبعامين آروادى قالخيب گئدى و ترصايا گلدى. اونن آستاناسينا آياق باسدغي واخت اوغلان اؤلدو. ۱۸ بوتون انسرائيللى لر اونو باسديريب اونون اوچون ياس توتدولار. بلهجه رِبْن سؤزو

سالنامەر کتتابیندا یازیلما ییبیدیر؟ آبئیا ائله یروبعام آراسیندا موحارثبه گئدردی. ^۸ آبئیا اولوب آتالاری ائله یاتدی و اونو داوودون شهرئنده باسدیردیلار. اونون یرئنه اوغلو آسا پادشاه اولدو.

یهودا پادشاهی آسا

(۲سال. ۱۶:۱۵-۱۶:۱۶)

^۹ ائسرائیل پادشاهی یروبعامین پادشاهلیغینین ائیرمئنجی ائئلنده، آسا پادشاه اولوب یهودا اوستونده سلطنت اتدی. ^{۱۰} او، اورشلئمه قیرخ بئر ائل پادشاهلیق اتدی. بؤیوک ننه سنئنن آدی ائیشالوم قیزی مَعکا اتدی. ^{۱۱} آسا آتاسی داوود کئمی ربتن گؤزونده دوز اولان ائشلر اتدی. ^{۱۲} او، کئشی فاحشه لری کی، یالان دئنلرئن موطابقئنه اولکده وار ائدلر، اولکهدن قوودو و آتالارینین دوزلئتدی بوتون بوتولری آرادان قالدیردی. ^{۱۳} بؤیوک ننه سی مَعکانی ده ملکه لئکدن محروم اتدی، چونکی او، ائلاهی آئیرا اوچون ائیرنج بئر بوت دوزلتمئشدی. آسا اونون ائیرنج بوتونو گئسب قئدرن دره سئنده یاندیردی. ^{۱۴} پرستشگاهلار آرادان قالدیریلما دی، لاکئن آسانین اوره یی بوتون عؤمرو بویو ربّه کامئل بئر شکئلده باغلی اتدی.

^{۱۵} او، آتاسینین و اؤزونون وقف اتدی ائیشیلاری، یعنی قیزیلی، گوموشو و قاپلاری ربتن معبدنه گئتردی.

^{۱۶} آسا ائله ائسرائیل پادشاهی بعشا آراسیندا بوتون عؤمورلری بویو موحارثبه گئدردی. ^{۱۷} ائسرائیل پادشاهی بعشا یهودایا هوجوم اتدی و راما شهرئنی گوجلندردی کی، یهودا پادشاهی آسانین یانینا گلئب گدئنه مانع اولسون. ^{۱۸} آسا ربتن معبدئنن و پادشاه سارایینین خزنه لرئندن قالان بوتون قیزیل-

یرئنه بورونج قالخانلار دوزلئتدی و بونلاری پادشاه سارایینین قاپسینی قورویان کئشکچی ریشلرئئن ائنه وردی. ^{۲۸} هر دغه پادشاه ربتن معبدنه گلئده، کئشکچئلر اولاری داشی ییردیلار و سونرا کئشکچئلرئن اوتاغینا گری گئتردئلر. ^{۲۹} رحوبعامین قالان ائشلری و اونون اتدی هر شی باره ده مگر یهودا پادشاهلارینین سالنامه لر کتتابیندا یازیلما ییبیدیر؟ ^{۳۰} رحوبعاملا یروبعام آراسیندا همئشه موحارثبه گئدردی. ^{۳۱} رحوبعام اولوب آتالاری ائله یاتدی و داوودون شهرئنده، آتالارینین یانیندا باسدیریلدی. آناسی عَمونلو نَعمه اتدی. اونون یرئنه اوغلو آبئیا* پادشاه اولدو.

یهودا پادشاهی آبئیا

(۲سال. ۱:۱۳-۱:۱۴)

۱۵

نیاط اوغلو یروبعامین پادشاهلیغینین اون سگئرتنجی ائئلنده، آبئیا یهودا اوستونده پادشاه اولدو. ^۲ او، اورشلئمه اوچ ائل پادشاهلیق اتدی؛ آتاسینین آدی ائیشالوم قیزی مَعکا اتدی. ^۳ آبئیا آتاسینین اوندان قاپاق اتدی بوتون گوناھلاری ائله گئدی؛ اونون اوره یی آتاسی داووددان فرقی اتدی؛ تارسی ربّه کامئل باغلی دئیلدی. ^۴ لاکئن تارسی رب، داوودون خاطرئنه، اونا اورشلئمه بئر چیراق وردی کی، اؤزوندن سونرا اوغلونو اونون یرئنه اوتورتسون و اورشلئمی مؤحکمئندرتسن. ^۵ چونکی داوود ربتن گؤزونده دوز اولان ائشلر اتدی و بوتون عؤمرو بویو اونون امر اتدی هج بئر شیدن آزما دی، مگر خئتلی اورئیا ائله اولان ائشده. ^۶ رحوبعاملا یروبعامین آراسیندا موحارثبه، ابئیانین بوتون عؤمرو بویو داوام وردی. ^۷ ابئیانین قالان ائشلری و اونون اتدی هر شی باره ده مگر یهودا پادشاهلارینین

۲۷ یساکار قبئله سئندن آختیا اوغلو بَعشا اونون ضئدئنه فتنه قوردو و فنلئسطلی لره عایید اولان گئبتوندا اونو اؤلدوردو. او زامان ناداب و بوتون ائسرائیللی لر گئبتونو موحواصره یه آلمیشدیلار. ۲۸ یهودا پادشاهی آسانین پادشاهلیغینین اوچونجو ائئلنده، بَعشا نادابی اؤلدوردو و اونون برئنه پادشاه اولدو. ۲۹ او، پادشاه اولدوقدا یروبعامین بوتون نسلنی قیردی. یروبعامدان نفس چکن هر کسی محو ادنه قدر، بئر نفری صاغ بوراخمادی. بلهجه ربئن اؤز قولو شئلولو آختیا واسئطه سی ائله دئیسی سؤز برئنه پئئشیدی. ۳۰ بو یروبعامین گوناھلارینا گؤره، ائسرائیله اتئردئی ی گوناھلارا گؤره، و ائسرائیلئن تاریسی ربئی قیزدیریب قصبه گئترمه سئنه گؤره باش وردی.

۳۱ نادابین قالان ائشلیری و اونون اتدئی هر شی باره ده مگر ائسرائیل پادشاهلارینین سالنامه لر کئتابیندا یازیلما یبیدیر؟ ۳۲ آسا ائله ائسرائیل پادشاهی بَعشا آراسیندا بوتون عؤمورلری بویو موحوارئبه گئتردی.

ائسرائیل پادشاهی بَعشا

۳۳ یهودا پادشاهی آسانین پادشاهلیغینین اوچونجو ائئلنده، آختیا اوغلو بَعشا بوتون ائسرائیل اوستونده پادشاه اولدو و تئرسادا ائیترمی دؤرد ائل پادشاهلیق اتدی. ۳۴ او، ربئن گؤزوندنه پئس اولان ائشلیر اتدی، یروبعامین یولو و ائسرائیله اتدردئی گوناھی ائله گئدی.

بَعشانین ضئدئنه حَتَّانی اوغلو ییهویا ربئن بو سؤزو نازئل اولدو: ۲ «سنی توز-تورپاقدان قالدیریب خالقیم ائسرائیل اوستونده حؤکمران اتدئم، اَمَّا سن یروبعامین یولو ائله گئدئن و خالقیم ائسرائیله گوناھ اتدردئب منی قصبئلدردئن. ۳ باخ، من بَعشاننی و اونون نسلنی یاندیریب محو

گوموشو گؤتوروب اعیانلارینا وردی. پادشاه آسا اونلاری دَمَشَقده یاشایان آرام پادشاهی خزیون اوغلو طبرئمون اوغلو بن هَدَّه بو خبرله گؤندردی: ۱۹ «سئئن آتانلا منئم آتام آراسیندا سازئش وار ائدی، قوی بئزم آرامیزدا دا سازئش اولسون. باخ، سنه قیزیل-گوموش هدئیّه گؤندرمئشم. ائسرائیل پادشاهی بَعشا ائله اولان سازئشنی پوز کی، مندن گری چکنلئسن.» ۲۰ بن هَدَّد آسا پادشاه قولاقدان آسدی و قوشون باشچیلاریننی ائسرائیل شهرلرئنین اوستونه گؤندردی. اونون قوشونو بوتون نقتالی تورپاغیندان علاوه، عئینونو، دانی، آپل-بیت-مَعکانی و بوتون کئترتو ده آله کچئرتدی. ۲۱ بَعشا بونو ائشئدئکده رامانی تئکمه یی دایاندیردی و تئرسادا قالدی. ۲۲ آسا پادشاه ائستئنا اتمه دن بوتون یهودالی لاری چاغیردی و اونلار رامادا بَعشانین تئکمکه اولدوغو یئرلرئن داشلاریننی و دئرکلرئنی داشیدیلار. بونلارلا پادشاه آسا نیامئن تورپاغیندکی گئبعانی و منصپانی تئکدی.

۲۳ آسانین بوتون قالان ائشلیری، اونون بوتون قوووتی، اتدئی هر شی و تئکدئی شهرلر باره ده مگر یهودا پادشاهلارینین سالنامه لر کئتابیندا یازیلما یبیدیر؟ لاکئن قوجالیق زامانیندا آسانین آیاقلارینا مرض دوشدو. ۲۴ آسا اؤلوب آتالاری ائله یاتدی و آتاسی داوودون شهرئنده، آتالارینین یانیندا باسدیریلدی. اونون برئنه اوغلو یهوشافاط پادشاه اولدو.

ائسرائیل پادشاهی ناداب

۲۵ یهودا پادشاهی آسانین پادشاهلیغینین ائکئنجی ائئلنده، یروبعام اوغلو ناداب ائسرائیل اوستونده پادشاه اولدو و ائسرائیل اوستونده ائکی ائل پادشاهلیق اتدی. ۲۶ او، ربئن گؤزوندنه پئس اولان ائشلیر اتدی، آتاسینین یولو و ائسرائیله اتدردئی گوناھی ائله گئدی.

نجه کی، رب، پیغمبر ییهو واسطه سی ائله
بَعشانین ضنڈئنه بویورموشدو. ۱۳ چونکی
بَعشا و اوغلو اِلا اؤز بوتلری ائله اتدئکلری و
ائسرائیله اتدئردئکلری بوتون گوناھلارا گؤره
ائسرائیلئن تاریسی ربی قُضبئندئرمئشدئلر.
۱۴ اِلائین قالان ائشلری و اونون اتدئی هر
شی باره ده مگر ائسرائیل پادشاهلارینین
سالنامه لر کتتابیندا یازیلما ییبیدیر؟

ائسرائیل پادشاهی زئمری

۱۵ یهودا پادشاهی آسانین پادشاهلیغینین
اِثیرمی یڈئنجی ائلئنده، زئمری تئرصادا
یڈی گون پادشاهلیق اتدی. او واخت خالق،
فئلسطلی لره عایید اولان گئبتونون ضنڈئنه
اوردوگاه قورموشدولار. ۱۶ اوردوگاه قوران
خالق ائئتدی کی، «زئمری فئته قوروب و
پادشاهی ووروب اؤلدوروب.» بونا گؤره ده
بوتون ائسرائیل او گون اوردوگاهدا قوشون
باشچیسی عومرنئی ائسرائیل اوستونده پادشاه
اتدئلر. ۱۷ عومری بوتون ائسرائیللی لرله
بئرلئکده گئبتونا گلئب تئرصانی محاصره یه
آلدی. ۱۸ زئمری شهرئن آلیناجاغینی گؤرنده
پادشاه سارایینین قالاسینا گئردی و پادشاه
سارایینی اؤزو ائله اوددا اولدادی و هلاک
اولدو. ۱۹ اونا گؤره کی گوناھ ادئب، ربئن
گؤزوندنه پئس اولان ائشئر ائتمئشدی؛
یروبعماین یولو و گوناھی ائله گدئب
ائسرائیله گوناھ اتدئرمئشدی. ۲۰ زئمرئن
قالان ائشلری و اونون قوردوغو فئته باره ده
مگر ائسرائیل پادشاهلارینین سالنامه لر
کتتابیندا یازیلما ییبیدیر؟

۲۱ او واخت ائسرائیل خالقی ائکی
حئصه یه بؤلوندو: خالقین یاریسی گئنت
اوغلو تئبنی نئن دالینجا گئدی کی، اونا پادشاه
اتسن. خالقین یاریسی دا عومرنئن دالینجا
گئدی. ۲۲ لاکئن عومرنئن دالینجا گدن خالق،
گئنت اوغلو تئبنی نئن دالینجا گدن خالقا

اده جیم، و سئن نسلئنی نباط اوغلو یروبعماین
نسلی کئمی اده جیم. ۴ بَعشادان شهرده اؤئلری
ائتلر، چؤلده اؤئلری گؤیلرئن قوشلاری
یئیه جکلر.»

۵ بَعشانین قالان ائشلری، اتدئی هر شی و
اونون قوؤتی باره ده مگر ائسرائیل پادشاهلارینین
سالنامه لر کتتابیندا یازیلما ییبیدیر؟ ۶ بَعشا
اؤلوب آتالاری ائله یاتدی و تئرصادا
باسدیریلدی. اونون یرئنه اوغلو اِلا پادشاه
اولدو.

۷ بوندان علاوه، ربئن سؤزو حَکائی اوغلو
پیغمبر ییهو واسطه سی ائله بَعشانین و اونون
نسلئنن ضنڈئنه نازل اولدو، چونکی هم
ربئن گؤزوندنه بوتون پئس اولانی ادئب،
آلرئئنن عمل لری ائله ربئن قُضبئنی
آلویولاندیرمئشدیلاز، هم یروبعماین نسلی
کئمی اولموشدولار کی، رب اونا گؤره
اونلاری ووردو.

ائسرائیل پادشاهی اِلا

۸ یهودا پادشاهی آسانین پادشاهلیغینین
اِثیرمی آلتینجی ائلئنده، بَعشا اوغلو اِلا
ائسرائیل اوستونده پادشاه اولدو و تئرصادا
ائکی ائل پادشاهلیق اتدی.

۹ اونا خئدمت ادن زئمری کی، اونون دؤیوش
عارابالارینین یاریسینا باشچیلیق ادئردی،
اونون ضنڈئنه فئته قوردو. اِلا تئرصادا، اؤز
سارای ریسی اولان اِرصانین اؤئنده ائچئب
مست اولاندا، ۱۰ زئمری ائچهری گئردی و
اونو ووروب اؤلدوردو و اونون یرئنه پادشاه
اولدو. بو حادثه یهودا پادشاهی آسانین
پادشاهلیغینین اِثیرمی یڈئنجی ائلئنده اولدو.
۱۱ او پادشاه اولوب تخته ده اوتوردوقدا،
بَعشانین بوتون نسلئنی قیردی؛ ائستر اونون
قوھوملاریندان، ائستر ده دوستلاریندان
بئر کئشنی بله صاغ بوراخمادی. ۱۲ بله جه
زئمری بَعشانین بوتون نسلئنی محو اتدی،

قىزى ائزېلى دە آرواد آلدى و بَعْلَه گدئب قوللوق اتدى و اونو پرستش اتدى. ۳۲ او، سامئره دە تنكدئبى بَعْل مَعْبَدئنه، بَعْل اوچون قوربانگاه قوردو. ۳۳ ائلاھه ائشيرا بوتو دە دوژلئدى. آخاب اؤزوندىن قاباق اولان بوتون ائسرائىل پادشاهلارىندان چوخ پئسلنك ادئب ائسرائىلئتن تارىسى ربى قئبلئدئردى. ۳۴ اونون دؤورونده پيت ائلى خى ال آرنحانى تنكدى. شھرئتن بونؤوره سئنى ائلك اوغلو ابئرامىن اؤلومو باھاسىنا قويدو، اونون دروازالارىنى دا لاپ كئچئك اوغلو سيگوبون اؤلومو باھاسىنا. نجه كى، رب نون اوغلو يوشع واسئطهسى ائله بويورموشدو.

ائليانين قوراقلىق باره ده خبردارلىغى

گئلعاد ساكنلرئندن اولان تئشېلى ۱۷ ائليا آخابا ددى: «حوضوروندا دوردوغوم ائسرائىلئتن تارىسى وار اولان ربّه آند اولسون كى، منتم سؤزوم اولماينجا، بو ائل لرده شح و ياغيش اولمايلاق.» ۱ اونا ربئن بو سؤزو نازل اولدو: ۳ «بورادان گت و شرقه طرف دؤن، اوردون چايينين شرقئنده اولان كِرت آرخينين يانيندا گئزلن. ۴ اورادا آرخدان سو انچه جكسن، قارغالارا دا امر اتمئشم كى، سنى اورادا يدئرتئشلر.» ۵ او، ربئن سؤزونه عمل اتدى و اوردون چايينين شرقئنده اولان كِرت آرخينين يانينا گدئب اورادا قالدى. ۶ قارغالار اونا هر سحر و آخشم چؤرك و آت گئئزئدئلر، آرخدان دا سو ائچئردى. ۷ بئر مودت سونرا آرخ قوردو، چونكى اؤلكه ده ياغيش ياغميردى.

ائليا و صارقتلى آرواد

۸ سونرا ائليايان ربئن بو سؤزو نازل اولدو: ۹ «قالخ صئدونون صارقت شھرئنه گت و

قالب گلدى. بلهجه، تئبنى اؤلدو و عومرى پادشاه اولدو.

ائسرائىل پادشاهى عومرى

۲۳ يهودا پادشاهى آسانين پادشاهليغينين اوتوز بئرنئنجى ائللئنده، عومرى ائسرائىل اوستونده پادشاه اولدو و اون ائكى ائل پادشاهلىق اتدى؛ او تئرصادا آلتى ائل پادشاهلىق اتدى. ۲۴ او، سامئره تپه سئنى شمير آدلى بئرنئدىن ائكى تالانت* گوموشه ساتين آلدى و تپه نئتن اوستونده شھر تنكئب، آدينى اؤلكى صاحئبى شميرئتن آدينا گؤره سامئره قويدو. ۲۵ عومرى ربئن گؤزونده پئس اولان ائشلر اتدى و اؤزوندىن قاباق اولانلارين هاميسيندان چوخ پئسلنك اتدى. ۲۶ او، نباط اوغلو يروبعامين يولو ائله گئدى كى، ائسرائىله گوناھ اتئدردى و بوتلرى ائله ائسرائىلئتن تارىسى ربى قئبلئدئردى. ۲۷ عومرنئتن اتدئبى قالان ائشلر و گؤرستدئبى شوجاعت باره ده مگر ائسرائىل پادشاهلارينين سالنامه لر كئتابيندا يازيلمىيدير؟ ۲۸ عومرى اؤلوب آتالارى ائله باتدى و سامئره ده باسديريلىدى. اونون يرئنه اوغلو آخاب پادشاه اولدو.

ائسرائىل پادشاهى آخاب

۲۹ يهودا پادشاهى آسانين پادشاهليغينين اوتوز سگئزئنجى ائللئنده، عومرى اوغلو آخاب ائسرائىل اوستونده پادشاه اولدو. او، سامئره ده ائيرمى ائكى ائل پادشاهلىق اتدى. ۳۰ عومرى اوغلو آخاب ربئن گؤزونده اؤزوندىن قاباق اولانلارين هاميسيندان چوخ پئسلنك اتدى. ۳۱ نباط اوغلو يروبعامين گوناھلارى ائله گتمك، اله بئل، اونا آز گلئردى كى، صئدونولارين پادشاهى اتبئلئتن

چاغىرىپ ددى: «اى تارىم رب، يانيندا قالدىغىم دول آروادىن اوغلونو اۆلدورمىكلە اونون باشىنا بلا گىتىشىن؟» ۲۱ سونرا اوشاغىن اوستونە اوچ دفة اوزاندى و رېى چاغىرىپ ددى: «اى تارىم رب، سەنە يالوارىرام، قورى بو اوشاغىن جانى اۆزۈنە قايتىسىن.» ۲۲ رب ائىلىيانىن سىسنىنى اشتىدى: اوشاغىن جانى اۆزۈنە قايتىدى و او دىرنىدى. ۲۳ ائىلىيا اوشاغى گۆتۈرۈپ يوخارى اوتاقدان اۈە دوشورتدو و اونو اناسىنا ورئب ددى: «باخ، اوغلون صاغدىر.» ۲۴ آرواد ائىلىيا ددى: «ئاندى بىلدىم كى، سەن تارى آدمى سان و سىننن اغزىنىدا رېئىن سۆزو حىققتىدر.»

ائىلىيا و عوبىديا

۱۸ اوزون مودت سونرا، قوراقلىغىن اوچونجو ائىلىندا، ائىلىيا رېئىن بو سۆزو نازىل اولدو: «گت، آخابا گۆرون. مەن تورپاغىن اوستونە ياغىش ورەجىم.» ۲ ائىلىيا آخابا گۆرونمىك اوچون گتدى. او واخت سامئەدە قىتلىق اغىر ائىدى. ۳ آخاب ساراي رېئىسى عوبىديانى چاغىردى. (عوبىديا رېئىن سوخ قورخوردو. ۴ ائىل رېئىن پىغمبرلرنى قىران زامان، عوبىديا پىغمبرلردن يوز نغرى آپارىپ اونلارنى كىلى ماغارادا گىزلىتىشىدى، چۆرۈك و سو ائىلە دە تامىنن اتمىشىدى.) ۵ آخاب عوبىديا ددى: «اۈلكەدە اولان بوتون سو بولاقلارنىا و درەلەر گت. بلكە اوت تاپدىق، اتلارنى و قاطىرلارنى سالامات ساخلادىق، و حيوانلارنى بىر آزىنى اۆلدۈرمەيە دە مجبور اولمادىق.» ۶ اونلار اۈلكەنى آرالارنىدا بۆلدۈرلر كى، ھەر طرفى آختارسىنلار. آخاب آيرىجا، بىر يوللا، عوبىديا دا آيرىجا، آيرى بىر يوللا گتدى.

۷ عوبىديا يولدا ائىگن، ائىلىيا اونا راست گىلدى. او، ائىلىيانى تانىدى و اوزو اوستە يرە دوشوب ددى: «اغام ائىلىيا، آيا بو، سەن

اورادا قال. باخ، اورادا بىر دول آروادا امىر اتمىشىم كى، سەنە يمىك ورسىن.» ۱۰ او قالخىب صارقتە گتدى. شېرىن دروازاسىنا چاتاندا بىر دول گۆردو كى، اودون يىغىردى. اونو چاغىرىپ ددى: «خاھىش ادىرم مەن بىر قابدا آزجا سو گىتىر، ائىچىم.» ۱۱ آرواد سو گىتىرمە گىندە اونو چاغىرىپ ددى: «خاھىش ادىرم بىر تىكە چۆرۈك دە گىتىر.» ۱۲ آرواد ددى: «وار اولان تارىن رېئە اند اولسون كى، پىشمىش ھىچ نە يىم يوخودور، آنجاق كوپدە بىر اوووج اون، قابدا دا بىر آز زىتون ياغى وار. باخ، مەن بىر آز اودون يىغىرام كى، ائىچەرى گىتىرئب اۆزۈملە اوغلون اوچون بونلاردان يمىك حاضىرلايمى. بىز اونو يئىە جىنىك، سونراسى دا اۈلە جىنىك.» ۱۳ ائىلىيا اونا ددى: «قورخما، گت ددىشىن كىمى ات. اما اۈلجە مئىم اوچون اوندان كىچىك بىر كۆكە دوزىلت و مەن گىتىر، اۆزۈنلە اوغلون اوچون سونرا حاضىرلاپارسان.» ۱۴ چونكى ائىسرايىلنىن تارىسى رب بلە دىتر: «رب تورپاق اوستونە ياغىش ورەجىبى گونە قدر، نە كوپدە اون قورتاراجاق، نە دە قابدا زىتون ياغى.» ۱۵ آرواد گىتئب ائىلىيانىن سۆزۈنە عمل اتدى. آرواد و اونون عايتلەسى ائىلىيا ائىلە بىرلىككە اوزون مودت عرضىندە يمىك يدئىلر. ۱۶ ائىلىيا واسئىطەسى ائىلە رېئىن ددىشى سۆزە گۆرە نە كوپدە اون قورتاردى، نە دە قابدا زىتون ياغى. ۱۷ بوندان سونرا او صاحىبى آروادىن اوغلو ناخوشلادى، ناخوشلۇغو سوخ اغىر اولدو، بلە كى، اوندا ھىچ نەفس قالمامىشىدى. ۱۸ آرواد ائىلىيا ددى: «مەن سەنە نە ادىمىم مگر، اى تارى آدمى؟ يانمما گىلىشىن كى، تىقىشىمى خاطرلا داسان و اوغلومو اۆلدۈرەسن؟» ۱۹ ائىلىيا اونا ددى: «اوغلونو مەن ور.» اوشاغى آروادىن قوجاغىنىدان گۆتۈرۈپ اۆزۈنۈن قالدىغى يوخارى اوتاغا چىخارتىدى و اونو اۆز ياتاغىنىن اوستونە اوزاندىردى. ۲۰ او، رېى

پیغمبرئنی و دۆرد یوز ائلاھه ائیرا پیغمبرئنی ده بیخ.»

۲۰ آخاب بوتون ائسرائیل اوولادلارینا خبر گۆندرب، اونلاری پیغمبرلره بئرلئکده گرمل داغینا چاغیرتیدردی. ۲۱ ائلیا بوتون خالقین یانینا گلئب ددی: «داها نه واختا قدر ائکی طرف آراسیندا لنگه یه جکسنئنز؟ اگر رب تاریدیر، اونا پیرو اولون، یوخ، اگر بعل تاریدیر، اوندا اونون دالینجا گدئن.» خالق اونون سۆزونه جاواب ورمه دی. ۲۲ او واخت ائلیا خالقا ددی: «رئئن پیغمبرلرئندن تکجه من قالیشام. اما بعلئن پیغمبرلری دۆرد یوز آلی نفر دئرلر. ۲۳ ائندی قوی بئزه ائکی اؤکوز وئرلشن: قوی اونلار اؤزلری اوچون بئر اؤکوز سچسنلر، اونی دوغراییب اودونلارین اوستونه قویسونلار، لاکئن اود وورماسینلار. من ده آیری اؤکوزو حاضر لاییب، اونی اودونلارین اوستونه قویاجام، آنچاق اود وورمایاجام. ۲۴ سئز اؤز آلاهیئیزین آدینی چاغیرین، من ده رئئن آدینی چاغیراجام؛ او تاری کی، اودلا جاواب ورسه، تاری اودور.» بوتون خالق جاواب وئرئب ددی: «یاخشى سۆزدور.»

۲۵ ائلیا بعل پیغمبرلرئنه ددی: «بئر اؤکوزو اؤزونوز اوچون سچئن و مندن اول اونی حاضر لایین، چونکی سئز چوخسونوز. سئز اؤز آلاهیئیزین آدینی چاغیرین، لاکئن اود وورمایین.» ۲۶ اونلار اؤزلرئنه وئرلن اؤکوزو گۆتوروب حاضر لادیلار و سحر دنگون- اورتایا قدر بعلئن آدینی چاغیریب دئرئلر: «ای بعل، بئزه جاواب ورا! اما هچ سس- سوراق یوخ ائدی. اونلار دوزلئدنکلری قوربانگاهین اطرافیندا آتیلیب دوشدولر. ۲۷ گون اورتا اولاندا ائلیا اونلاری لاغا قویوب ددی: «اونو اوجا سسله چاغیرین. چونکی او بئر آلاهدیر؛ یا فئکشره گدئب، یا دا آباق یولوندا دیر، بلکه ده سفره چیمیش؟ مومکوندور یاتمیش اولسون و اونو اویاتماق

اؤزونسن؟» ۸ ائلیا ددی: «منم. گت، آغانا ده کی، ائلیا بورادادیر.» ۹ او ددی: «نه گوناھ اتمئشم کی، من قولونو اؤلدورمک اوچون آخابین آئنه وئرئسن؟» ۱۰ وار اولان تارین ربّه آند اولسون کی، آغام سنی آختارماغا آدام گۆندرمه دئیى بئر مئلت، یا دا بئر مملکت قالماییب. اونلار «او بورادا دئیل» ددئکلری واخت، همئن پادشاهلیغا و مئلته سنی تاپمادیقلارینا آند ائچدئردی. ۱۱ و ائندی سن دئرسن: «گت، آغانا ده کی، ائلیا بورادادیر.» ۱۲ سئن یانیندا گتدئشم وخت، رئئن روحو سنی بئلمه دئشم بئر یره آپاراجاق. من ده گدئب آخابا بئلدئرئنده، او سنی تاپمایاجاق و منی اؤلدوره جک. هر چند بو قولون من، جاوانلیغیمدان بری، بیدن قورخورام. ۱۳ ائز بیل رئئن پیغمبرلرئنی قیران زامان، مگر منئم ائدئشم ائش آغام بئلدئرئلمه دی؟ من اوندا رئئن پیغمبرلرئندن یوز نفری آلی-آلی ماغارادا گئزئدئم و اونلاری چۆرک و سو ائله تائمئن ائدئم. ۱۴ و ائندی سن دئرسن: «گت، آغانا ده کی، ائلیا بورادادیر.» او منی اؤلدورر. ۱۵ ائلیا ددی: «حوضوروندا دوردوغوم وار اولان قوشونلارین رئنه آند اولسون کی، بو گون دوغرودان دا اؤزومو اونا گۆرسده جیم.»

ائلیا گرمل داغیندا

۱۶ عوبدیا آخابین پئشوازینا چیخدی و اونا هر شئی ددی. آخاب دا ائلیانین گۆروشویونه گلدی. ۱۷ آخاب ائلیانی گۆرنده اوندان سوروشدو: «آیا بو، سن اؤزونسن، ای ائسرائیلی دَرده سالان آدم؟» ۱۸ او جاواب وردی: «ائسرائیلی من یوخ، سن و آتائین اوی دَرده سالییسینیز. سئز رئئن امرلرئندن دؤنوب بعل بوتلرئئن دالینجا گدئبئسنئز. ۱۹ ائندی بوتون ائسرائیلی لری منئم اوچون گرمل داغینا چاغیرتدیر، اونلارلا ائز بیلئن سوفره سئنده یمک یئئن دۆرد یوز آلی بعل

تورپاغى يانديريب ياخدى و خندقده اولان سويو قوروتدو. ۳۹ بوتون خالق بونو گۆزنده اوزو اوسته دوشوب ددئلر: «رب تاريدير! رب تاريدير!» ۴۰ او واخت ائليا اولارلا ددى: «بَعْل پيغمبرلرنى توتون، قويميين اولاردا بئر نفر ده قاچسين.» اولارنى توتدولار. ائليا اولارنى قئشون درهسنه اندئرئب اورادا اۆلدوردو.

قوراقليغين آخيري

۴۱ ائليا آخابا ددى: «گت، يئيب-ئىچ، چونكى گوجلو ياغيشين سسى گلئر.» ۴۲ آخاب يئيب-ئىچمه يه گتدى. لاکئن ائليا گرميل داغينين تپهسنه چيخدى؛ يره ايئلب اوزونو دئزلرى آراسينا قويدو. ۴۳ نۆكرئنه ددى: «اندى چيخ و دهنز طرفنه باخ.» نۆكر قالخدى و دئقله باخيب ددى: «بئر شى يوخدور.» ائليا يدى دغه اونا «گئنه گت» ددى. ۴۴ يدئنجى دغه گدنده نۆكر ددى: «باخ، دهنز دن انسان اووجو بويدا كئچئك بئر بولود چيخير.» ائليا ددى: «گت، آخابا ده: "عارابانى قوشوب آشاغى ان كى، ياغيش سنه مانع اولماسين.» ۴۵ بئر آز كچمه مئشدى كى، گۆيلر بولودلارلا قارالدى، كولك آسدى و گوجلو ياغيش، ياغماغا باشلادى. آخاب عارابايا مئئب يئزرعه گتدى. ۴۶ ائلياي ربتن قووتى گلدى و او، كمرئنى باغلاييب آخابين قاباغيندا يئزرعه گتره جيئنه قدر قاچدى.

ائليانين تعقتبدن قاچماسى

آخاب ائليانين اتدئى بوتون ائشلىرى و اونون نجه بوتون پيغمبرلرى قيليئنجلا اۆلدوردويونو انزبله دانئشدى. ۱۹ انزبل ائليانين يانينا قاصئد گؤندئرئب ددى: «صاباح بو واختاجاق اگر من سنى اولارين گونونه سالماسام، قوى آلاله لار منه بله و بوندان بئرنى اتسئنلر.» ۳ ائليا قورخدو *

لازيمدير.» ۲۸ اولار اوجا سسله چاغيرديلار و روسوملارينا گۆره بدنلرئندن قان آخانا قدر قيليئنج و نئهلرله اۆزلرئنى يارالاديلار. ۲۹ گون اورتا كچئنجه، آخشام قوربانى تقدئم اولونان واختا قدر جوشوب دلى لك اتدئلر، اما نه بئر سس-سوراق، نه ده بئر قولاق آسان وار ائدى. ۳۰ او واخت ائليا بوتون خالقا ددى: «منئم يانئما گلئن.» بوتون خالق اونون يانينا گلدى. او، ربتن داغيديلمئش قوربانگاهينى تعمئر اتدى. ۳۱ ائليا يعقوب اوغوللارى قبنلرئتن سايينا گۆره اون انكى داش گؤتوردو، چونكى يعقوب ربتن سؤزو نازئل اولوب دمئشدى: «سنن آدين ائسرائئل اولاجاق.» ۳۲ ائليا داشلارلا ربتن آدينا بئر قوربانگاه تئكدى. او، قوربانگاهين اطرافيندا انكى اۆلچو توخوم توتاجاق قدر بئر خندق دوزلئتدى. ۳۳ سونرا اودونلارى دوزدو، اؤكوزو دوغراييب اودونلارين اوستونه قويدو و ددى: «اونو دؤرد سَهنگ سو انله دولدورون. سويو يانديرما قوربانينين و اودونلارين اوستونه تۆكون.» ۳۴ سونرا او ددى: «ائكئنجى دغه ادئن.» اولار ائكئنجى دغه اتدئلر. او ددى: «اوچونجو دغه ادئن.» اولار اوچونجو دغه اتدئلر. ۳۵ سو قوربانگاهين اطرافينا آخدى و خندق ده سو انله دولدو.

۳۶ آخشام قوربانى تقدئم ادئلن واخت، ائليا پيغمبر ياخين گلئب ددى: «اى ائبراهئمئن، ائسحاقين و ائسرائئلئن تارييسى ربا! قوى بو گون بئلئسنن كى، ائسرائئلده سن تاريسان و من سنن قولونام، بوتون بو ائشلىرى ده سنن سؤزونله اتدئم. ۳۷ منه جاواب ور، يارب، منه جاواب ور. قوى بو خالق بئلسن كى، سن تاريسان، يارب. و اولارين اوره يئنى اؤزونه طرف دؤندئرئسن.»

۳۸ او واخت ربتن اودو نازئل اولدو و يانديرما قوربانينى، اودونلارى، داشلارى، و

گلدی. ۱۳ ائلیا بونو اشدندە، اوزونو جوئەسى ائله اؤرتدو و چىخىب ماغارانىن اغزىندا داياندى. بئر سس اونا ددى: «ائلیا، بورادا نه ادئرسن؟» ۱۴ ائلیا ددى: «من قوشونلارین تارىسى رب اوچون چوخ قيرت گؤرستدئم. چونكى ائسرائیل اوؤلادلاری سنن عهدهنى ترک ادئبلر، قوربانگاھلارینی داغیدیلار، و پیغمبرلرنی قیلینجالا اؤلدورولر. تکجه من قالمیشام، منی ده آختاریرلار کی، جانیمی آلسینلار.»

۱۵ رب اونا ددى: «قالخ، یولونلا دَمَشَق صحراسینا قاییت. اورایا چاتاندا خَزَالی آرام اوستونده پادشاه اولماق اوچون مسح ات، ۱۶ نَمَشی اوغلو پیهونو دا گرک ائسرائیل اوستونده پادشاه اولماق اوچون مسح ادهسن، ایل-مِخولادان اولان شافاط اوغلو اَلشَعی ده اؤز یرنه پیغمبر اولماق اوچون مسح ات. ۱۷ خَزَال قیلینجیدان قورتارانی پیهون اؤلدوره جک، پیهونون قیلینجیدان قورتارانی اَلشَع اؤلدوره جک. ۱۸ آنجاق من ائسرائیلده یدى مئن آدمی قورویوب ساخلامیشام، بوتون اونلاری کی، بَعَلثن قاباغیندا دئزه دوشمه یئبلر و اونون اغزینی اؤپمه یئبلر.»

اَلشَعن پیغمبرلنک چاغیریشی

۱۹ ائلیا اورانی ترک اتدی و شافاط اوغلو اَلشَعی تاپدی. او، یر شوخوملا ییردی، قاباغیندا اون انکی جوت اؤکوز وار ائدی و اؤزو اون انکنجی جوت اؤکوزو سوروردو. ائلیا اَلشَعن یانیندان کچنده جوئەسنی اونون اوستونه آتدی. ۲۰ اَلشَع اؤکوزلری قویوب ائلیانین دالینجا قاچدی و ددى: «قوی گدئب آتا-آنامی اؤپوم، سونرا سنن دالینجا گله رم.» ائلیا اونا ددى: «گری قاییت، مگر من سنه نه اتدئم؟» ۲۱ اَلشَع اونون آردیندان گری قاییتدی. اؤز بئر جوت اؤکوزونو گؤتوروب اونلاری قوربان گسدى. اؤکوزلری کوتانین

و قالخیب جانینی قورتارماق اوچون یهودایا عایید اولان بئر شیبایا گلدی. نؤکرتنی اورادا قویوب ۴ اؤزو چؤلده بئر گونلوک یول گتدی. و گلئب بئر سوپورگه بوتاسینین آلتیندا اوتوردو و جانینا اؤلوم آرزو ادئب ددى: «بَسدئر، یارب، ائندی منم جانیمی آل، چونکی من آتالاریمدان یاخشی دینلم.» ۵ او، سوپورگه بوتاسینین آلتیندا اوزانیب یوخویا گتدی. باخ، بو زامان بئر مَلک اونا توخونوب ددى: «قالخ یمک یه!» ۶ ائلیا باخیب گؤردو کی، باشینین کناریندا ائستی داش اوستونده پئشن بئر کؤکه و بئر بارداق سو وار. او یئیب ائچدی و گئنه یوخویا گتدی. ۷ رِبْن مله یی گئنه گلدی و اونا توخونوب ددى: «قالخ یمک یه، چونکی یول سنن اوچون چوخ اوزوندور.» ۸ او قالخدی و یئیب ائچدی. یمه یئن گوجو ائله قیرخ گون-قیرخ گجه تارینین داغی خوربه قدر گتدی.

رِبْن ائلیا یا گؤرونمه سی

۹ ائلیا اوراداکى ماغارایا گتردی و گجه نی اورادا قالدی. باخ، رِبْن سؤزو نازل اولوب ددى: «ائلیا، بورادا نه ادئرسن؟» ۱۰ ائلیا ددى: «من قوشونلارین تارىسى رب اوچون چوخ قيرت گؤرستدئم. چونكى ائسرائیل اوؤلادلاری سنن عهدهنى ترک ادئبلر، قوربانگاھلارینی داغیدیلار، و پیغمبرلرنی قیلینجالا اؤلدورولر. تکجه من قالمیشام، و اونلار منی ده آختاریرلار کی، جانیمی آلسینلار.» ۱۱ او ددى: «چیخ، داغدا رِبْن حوزوروندا دور.» و باخ، رب اورادان کچتردی. داغلاری یاران و رِبْن قاباغیندا قایلاری پارچالایان بؤیوک و گوجلو بئر کولک استردی، آنجاق رب کولکده دینلدى. کولکدن سونرا زلزله اولدو، اما رب زلزله ده دینلدى. ۱۲ زلزله دن سونرا اود دوشدو، اما رب اوددا دینلدى. اوددان سونرا خفتف بئر سس

اتسه، قوی آلاهلاز منه بله و بوندان بترئنی اتسنلر.»^{۱۱} اسرائیل پادشاهی جاواب ورئب ددی: «دین، زتره هئنی گیمه دن اول یوخ، سویوناندان سونرا فخر اتسن.»^{۱۲} بن هدد بو سؤزو اشدندنه، پادشاهلارلا بئرلئکده چارداقلاردا شراب ائچئردی. او، عسگرلرئنه ددی: «سیرایا دوزولون!» اونلار شهرئن موقابئلئنده سیرایا دوزولدولر.

آخابین بن هددی مغلوب اتمه سی

^{۱۳} بو واخت بئر پیغمبر اسرائیل پادشاهی آخابین یانینا گلئب ددی: «رب بله دیر: "بوتون بو بویوک قوشونو گورورسن؟ باخ، بو گون اونلاری سنه تسلئم اده جیم و بئله جکسن کی، رب منم."»^{۱۴} آخاب ددی: «کئمن واسئطه سی ائله؟» او ددی: «رب بله دیر: "ئلایت باشچیلارینین خئدمتئنده اولان ائگئدلرئن واسئطه سی ائله بونو اده جیم."» او واخت آخاب سوروشدو: «دویوشو کئم باشلا باجاق؟» او جاواب وردی: «سن.»^{۱۵} سونرا آخاب وئلایت باشچیلارینین ائگئدلرئنی سیرایا دوزدو. اونلار انکی یوز اوتوز انکی نفر ائدلر. اونلاردان سونرا اورادا اولان خالقین هامیسینی، حتا بوتون اسرائیل اوولادلارینی سیرایا دوزدو؛ اونلار یدئ مئن نفر ائدلر.

^{۱۶} اونلار گون اورتا اورادان چیخدیلار. بن هدد و اونا کؤمک دن اوتوز انکی پادشاه چارداقلاردا ائچئب کفلمئشئدلر.^{۱۷} اول وئلایت باشچیلارینین ائگئدلری چیخدیلار. بن هددئن گؤندرئیی جاسوسلار اونا دئلر: «سامئره دن آداملار چیخیب.»^{۱۸} او ددی: «اگر صلح اوچون چیخیلار، اونلاری دئری توتون، اگر دویوش اوچون چیخیلار، گئنه اونلاری دئری توتون.»^{۱۹} او واخت بو آداملار، یعنی هم وئلایت باشچیلارینین ائگئدلری، هم ده اونلارین دالینجا گلن قوشون، آرتیق

تختلری ائله پئشئرب آتلرئنی خالقا وردی و اونلار یدلر. سونرا قالخیب ائلبانین دالینجا گئدی و اونا خئدمت اتدی.

بن هددئن سامئره یه هوجومو

۲. آرام پادشاهی بن هدد بوتون قوشونونو ییغدی. اونونلا بئرلئکده اوتوز انکی پادشاه، آتار و دویوش عارابالاری وار ائدی. بن هدد گلئب سامئره نی موحاصئره یه آلدی و شهره هوجوم اتدی. او، شهره، اسرائیل پادشاهی آخابین یانینا قاصئدلر گؤندرئب ددی:^۳ «بن هدد بله دیر: "سنن قیزیل-گوموشون مئتمدئر، آروادلارینین و اوولادلارینین لاپ گؤزلی ده مئتمدئر."»^۴ اسرائیل پادشاهی جاواب ورئب ددی: «آغام پادشاه سنن ددئین کئمی آوزوم و هر نه یئم وار، سنئدئر.»^۵ قاصئدلر گئنه گلئب دئلر: «بن هدد بله دیر: "هر چند کی سنه قیزیل-گوموشونو، آروادلارینی و اوغوللارینی منه ور دئیب خبر گؤندرئتم،^۶ آنجاق صاباح بو واخت آداملاریمی سنن یانینا گؤندرئده جیم. ائوئی و اعبانلارینین سارایلارینی آختاراجاقلار و سنن خوشونا گلن هر شیی گؤتوروب گئنه جکلر."»

^۷ اسرائیل پادشاهی اولکهنن بوتون آغساقالارینی چاغیریب ددی: «گورون بو آدم نجه پئسلئک آختاریر. آروادلاریمی، اوغوللاریمی، قیزیل-گوموشومو مندن طلب اتدی، من اونا یوخ دمه دئم.»^۸ بوتون آغساقاللار و خالق اونا دئلر: «قولاق آسما، راضی دا اولما.»^۹ او، بن هددئن قاصئدلرئنه ددی: «آغام پادشاه دئش: "بو قولوندان اولجه ائسته دئین هر شیی وره رم، آنجاق بونو اده بئلمیه جیم."» قاصئدلر گدئب اونون سؤزونو چاتدیردیلار.^{۱۰} بن هدد اونا خبر گؤندرئب ددی: «اگر سامئره تورپاغی منئم دالیمجا گدن قوشونون اووجلارینی دولدورماغا بس

تاریسی دیر، اوولار تاریسی دیتل. بونا گۆره ده من بو بۇیوک قوشونو سنه تسلیم اده جیم و بئله جکسنتئز کی، رب منم.»^{۲۹} اونلار بئر بئرلرئتنن قاباغیندا یدى گون اوردوگاهادا قالدیلار. یدئنجی گون دۇیوش باشلاندى. ائسرائیل اؤولادلاری بئر گونده آراملی لارین پشیدا قوشونوندان یوز مئن نفری قیریدیلار.^{۳۰} اونلارین قالانلاری اُفقه، شهرئن انچئنه قاجدیدیلار. شهرئن دوواری قالان ائیئرمی یدى مئن نفرئن اوستونه ییخیلدى. بِن هَدَد شهره قاجیب انچهری بئر اوتاغا گئردى.

^{۳۱} اعیانلاری اونا ددئلر: «بئر ائشتمئشئک کی، ائسرائیل پادشاهلاری مرحمتلی پادشاهلارمیش. گلئن پلئرئمتزه چول، باشلاریمیزا ائپ ساریباق و ائسرائیل پادشاهینین یانینا گِذک. بلکه او سنی صاغ بوراخار.»^{۳۲} اونلار پل لئرنه چول، باشلارینا ائپ باغلادیلار و گلئب ائسرائیل پادشاهینا ددئلر: «قولون بِن هَدَد دئیر: ”یالواریرام، منی صاغ بوراخ.“» ائسرائیل پادشاهی ددی: «مگر او حله ده صاغدیر؟ او منئم قارداشیمدیر.»^{۳۳} بو آداملار بئر علامت گۆزله یئردئلر، پادشاهین سؤزونو یاخشی علامت ساییب جلد ددئلر: «بِن هَدَد سنئن قارداشیندیر.» او ددی: «گدئن، اونو گئئرئن.» بِن هَدَد اونون یانینا گلدى و او، بِن هَدَدی اؤز دۇیوش آراباسینا منئدئردى.^{۳۴} بِن هَدَد اونا ددی: «منئم آتامین سنئن آتاندان آلدیغی شهرلری گری قایتاریرام. آتامین سامئره ده دوزلئدئیبی کئمی، سن ده دَمَشَقده اؤزون اوچون بازارلار دوزلئدِرسن.» آخاب ددی: «بو عهدله سنی صاغ بوراخارام.» بله جه بِن هَدَدله عهد باغلایب اونو آزاد بوراخدى.

ائسرائیل پادشاهی و پیغمبر

^{۳۵} پیغمبرلردن اولان بئر نفر ربئن سؤزو ائله اؤز یولداشینا ددی: «خاهشش ادئرم

شهردن چیخمیشدی.^{۲۰} اونلاردان هر بئری قاباغیندا دورانی ووردو. آراملی لار قاجدیدلار و ائسرائیللی لار اونلاری تعقئب ائدئلر. آرام پادشاهی بِن هَدَد آت اوستونده آتلی لاری ائله بئرلئکده قاجیب قورتاردى.^{۲۱} ائسرائیل پادشاهی اورادان چیخیب آتلارا و دۇیوش عارابالارینا هوجوم ائدی و آراملی لاری بۇیوک بئر شکئلده قیلینجیدان کچئرتدی.

آراملی لارین ائکنئجی هوجومو

^{۲۲} همئن پیغمبر ائسرائیل پادشاهینین یانینا گلئب اونا ددی: «گت اؤزونو مؤحکمئندئر، گۆز کی، نه اتمه لی سن. چونکی باهار گلنده آرام پادشاهی گئنه سنئن اوستونه گله جک.»^{۲۳} آرام پادشاهینین اعیانلاری اونا دئیردئلر: «ائسرائیللی لرنن آلاهای، داغلار آلاهلاری دیر، بونا گۆره ده بئردن داها قووتلی ائدئلر. اونلار لا همارا بؤلگه ده ووروشساق، حتمن اونلاردان قووتلی اولاجاغیق.»^{۲۴} بله ات: پادشاهلارین هر بئرئنی وظئغه سنئندن گوتور و اونلارین یئرئنه والئر تعین ات.^{۲۵} سن ده آت یئرئنه آت، عارابا یئرئنه عارابا قویوب ائتئردئین قوشون کئمی اؤزون اوچون بئر قوشون دوزلت کی، بئر اونلارین ضئدئنه همارا بؤلگه ده ووروشاق. حتمن بئر اونلاردان داها قووتلی اولاجاغیق.» بِن هَدَد اونلارین سؤزونو قولاق آسدى و بله ائدی.

^{۲۶} باهار گلنده بِن هَدَد آراملی لاری ییغدى و ائسرائیللی لرله ووروشماق اوچون اُفقه طرف گئدى.^{۲۷} ائسرائیل اؤولادلاری دا ییغیدیلار، آذوقه حاضیرلا دیلار و اونلارین پشسوازینا گئدئلر. ائسرائیل اؤولادلاری اونلارین قاباغیندا ائکی کئچئک کچی سوروسو کئمی اوردوگا قوردولار، لاکئن آراملی لار اؤلکه نی دولدوردولار.^{۲۸} بئر تارى آدمای ائسرائیل پادشاهینین یانینا گلئب ددی: «رب بله دئیر: ”آراملی لار دئئرلر کی، رب داغلار

دانیشیب اونا ددی: «اوزوم باغینی منه ور کی، اورانی اوزوم اوچون بوستان ادتم، چونکی ساراییم یاخیندیر. من اونون عوضنه سنه داها یاخشیی باغ ورهرم، یا دا اگر مایلسن، اونون دَیَرْتَنی سنه پولا ورهرم.»^۳ لاکتن نابوت آخابا ددی: «رب مندن اثراق اتسن کی، آتالاریمین مثرائینی سنه ورتم!»^۴ آخاب سارایینا قاشقباقلی و قضیلی گلدی، چونکی یئزرعلی نابوت اونا دمئشدی کی، «آتالاریمین مثرائینی سنه ورهرم.» او، یاتاغی اوستونه اوزانیب اوزونو چوئردی و یمک یمهدی.

^۵آرادی ائزبل یانینا گلب اوندان سوروشدو: «ئییه قانین قارادیر، هچ یمک ده یمترسن؟»^۶ او جاواب وردی: «من یئزرعلی نابوتلا دانیشیب اونا ددتم: «اوزوم باغینی پولا منه سات، یا دا ائستیه سن، اونون عوضنده سنه باشقا اوزوم باغی ورهرم.» آما او جاواب وردی: «اوزوم باغیمی سنه ورهرم.»^۷ آرادی ائزبل اوندان سوروشدو: «سن ائسرائیل اوستونده بله جه پادشاهلیق ادترسن؟ قالخ یمک یه، اورهیننی سیخما. یئزرعلی نابوتون اوزوم باغینی من سنه ورهرم.»^۸ او، آخابین آیدندان مکتوبلار یازدی و اونلاری آخابین مؤهورو ائله مؤهورله دی. نابوتون شهرنده اونولا بئرلئکده یاشایان آغساقالار و اعیانلار مکتوبلار گوندردی.^۹ ائزبل مکتوبلاردا بله یازدی: «اوروج اعلان ادتن و نابوتو خالقین آراسیندا یوخاری باشدا آیلشدئرن. ۱۰ ائکی نفر دَیَسْتَر آدامی اونون قاباغیندا اوتوردون و اونلار اونون ضئدنه شاهئلک ادتب دستلر: «سن هم تاریا، هم ده پادشاه لعنت ادتن.» سونرا اونو بایرا چیخاردین و اؤلنه قدر داشا باسین.»^{۱۱} نابوتون یاشادیغی شهرتن آداملاری، اورادا یاشایان آغساقالار و اعیانلار ائزبلن

منی وور.» لاکتن او آدام اونو وورماق ائستمه دی.^{۳۶} او واخت پیغمبر او آداما ددی: «ائندی کی، سن ریتن سؤزونه قولاق آسمادین، باخ، منتم یانیمدان آیریلدیقا بئر شئر سنی اؤلدوره جک.» پیغمبرتن یانیندان آیریلدیقا بئر شئر اونا راست گلب اونو اؤلدوردو.^{۳۷} پیغمبر آیری بئر آدام تاپیب اونا ددی: «خاهنش ادترم، منی وور.» او آدام پیغمبری ووروب یارالادی.^{۳۸} پیغمبر گتدی و گؤزلرنی بئر اؤتوکله اؤرتوب قیافه سنی دَیَشْدی و پادشاهین یولو اوستونده دایاندی.^{۳۹} پادشاه کچنده اونو سسله ییب ددی: «بو قولون دؤیوشون اورتاسینا گئرمئشدی. باخ، بئر آدام کنار چکئلدی و منتم یانیم بئر نفر گئتریب ددی: «بو آدامی گود. اگر آرادان چیخسا، عوضنده یا جانینی وره جکسن یا دا بئر تالانت * گوموش.»^{۴۰} بو قولون اورادا بورادا مشغول اولارکن او، یانیمدان قاچدی.» ائسرائیل پادشاهی بو آداما ددی: «حؤکمون إله ده اولمالی دیر، اوزون قرار ورئسن.»^{۴۱} او جلد گؤزلرنندن اؤرتویو گؤتوردو. ائسرائیل پادشاهی اونون پیغمبرلردن بئری اولدوغونو گؤردو.^{۴۲} او، ائسرائیل پادشاهینا ددی: «رب بله دیر: «منتم اؤلومه لعنت اتدئیم آدامی، سن آلدن بوراخدین. بونا گؤره ده اونون یرئنه سن اؤله جکسن و اونون خالقینین باشینا گله جک ائشدر، سنن خالقینین باشینا گله جک.»^{۴۳} ائسرائیل پادشاهی قاشقباقلی و قضیلی سامئره ده اولان سارایینا گلدی.

نابوطون اوزوم باغی

یئزرعلده، سامئره پادشاهی آخابین سارایینین یانیندا یئزرعلی نابوط ادلی بئرئتن بئر اوزوم باغی وار ائدی.^۲ بئر گون آخاب نابوتلا

۲۱

اوغلو یروبعامین اوی کئمی، آختیا اوغلو بےشانین اوی کئمی اده جیم. چونکی سن ائسرائیله گونا ائدرمکله منی قصبئندئردن.»^{۲۳} رب ائزېل بارهده دانئشېب ددی: «یئزرعل دووارینین ائچه رئسئنده، ائزېلی ائتلر یتیه جکلر.^{۲۴} آخابین نسلئندن شهرده اؤله نی ائتلر، چؤلده اؤله نی ده گؤیلرئن قوشلاری یتیه جک.»

^{۲۵} حقیقتن، آخاب کئمی ربئن گؤزونده شرارت اتمه یه اؤزونو ساتان حله اولمامئشیدی. چونکی اروادی ائزېل اونو بونا تحرنک ائدردی.^{۲۶} آخاب اَمورلولارین اتدئی کئمی بوتلره پېرؤ اولماقدا چوخ ائیرنج ائشلر اتدی. رب اَمورلولاری ائسرائیل اؤلادلارینین قاباغئندان قوموشدو.

^{۲۷} آخاب بو سؤزلی ائشئندنه پالتارینی جیریب آئشنه چول گئیدی. او، اوروج توتوب چولدا یاتدی و یاواش قدملرله گئدی.^{۲۸} او واخت تئشېلی ائلیایا ربئن بو سؤزو نازئل اولدو:^{۲۹} «گؤرورسن آخاب منئم حوزورومدا نجه اؤزونو آچالدید؟ قاباغئمدا اؤزونو آچالتدیغی اوچون من بو بلانی اونون دؤورونده گؤندرمیه جیم، اَمّا اوغلونون دؤورونده بو بلانی اونون اؤئنه گؤندره جیم.»

یهوشافاط، ائسرائیل پادشاهی آخاب و

پیغمبر مئکایا

(سال ۲:۱۸-۲۷)

۲۲ اوچ ائل کچدی. بو مودتده آراملا ائسرائیل آراسیندا محاربه گئتمردی.^۲ اوچونجو ائلهده یهودا پادشاهی یهوشافاط ائسرائیل پادشاهینین یانینا گلدی.^۳ ائسرائیل پادشاهی اعیانلارینا ددی: «آیا بئلئرسئنئز کی، راموت گئلعدا بئزئمدئر و بئز هچ نه ائتمئرئک کی، اونو آرام پادشاهینین آئندن گری آلاق؟»^۴ سونرا او، یهوشافاطدان سوروشدو: «آیا سن منئمله بئرلئکده راموت

اونلارا گؤندردئی مکتوبلاردا یازدیغی کئمی اتدئر.^{۱۲} اونلار اوروج اعلان اتدئلر و نابوتو خالقین آراسیندا یوخاری باشدا آئشئدئرئلر.^{۱۳} ائکی نفر دیرسئز آدام گلئب اونون قاباغئندا اوتوردو. اونلار خالقین قاباغئندا نابوتون ضئئنه شاهئلئک ادئب ددئلر: «نابوت هم تارینی، هم ده پادشاهی لعنتله دی.» سونرا اونو شهرئن بایرینا چيخارتدیلار و داشا باسیب اؤلدوردولر.^{۱۴} اونلار ائزېله خیر گؤندئرئب ددئلر: «نابوت اؤلئنه جک داشا باسیلیب.»^{۱۵} ائزېل نابوتون داشا باسیلیب اؤلدویونو ائشئندنه آخابا ددی: «قالخ یئزرعلی نابوتون اوزوم باغینی کی، ائستمه دی اونو سنه پوللا ورئسن، اؤزونه مولک گؤتور، چونکی نابوت صاغ دئیل، اؤلوب.»^{۱۶} آخاب نابوتون اؤلدویونو ائشئندنه، قالخدی کی، یئزرعلی نابوتون اوزوم باغینا گئسن و اورانی اؤزونه مولک گؤتورسون.

آخابین نسلی بارهده ائلیانین پیغمبرلیی

^{۱۷} او واخت تئشېلی ائلیایا ربئن بو سؤزو نازئل اولدو:^{۱۸} «قالخ سامئرهده ائسرائیل پادشاهی آخابین پئشوازینا گت. او، نابوتون اوزوم باغیندادیر. گدئب کی، اورانی اؤزونه گؤتورسون.^{۱۹} سن اونولا دانئشېب اونا ده کی، رب بله دئیر: ”آدام اؤلدوروب اؤزونه مولک ده گؤتورورسن؟“ سونرا اونا ده کی، رب بله دئیر: ”نابوتون قانینی ائتلر هارادا بالادیلار، سنئن قانینی دا اورادا بالایاجقلار.“^{۲۰} آخاب ائلیادان سوروشدو: «ای دوشمنئم، نهایت منی ده تاپدین؟» او جاواب وردی: «سنی ده تاپدیم، چونکی سن ربئن گؤزونده اؤزونو شرارت اتمه یه ساتیبسان.^{۲۱} ”باخ، سنئن اوستونه بلا گئئره جیم، سنی یاندیریب محو اده جیم. ائسرائیلده آخابین نسلئندن هر اِرگک جئسنئنی ائستر قول اولسون، ائستر آزاد، گسئب آتاجاغام.^{۲۲} من سنئن اؤئی نیاط

۱۴ مئکایا ددی: «وار اولان ربّه آند اولسون کی، رب منه نه دسه، اونو دئیجهیم.» ۱۵ او، پادشاهین یانینا گلدنکده پادشاه اونا ددی: «مئکایا، ووروشماق اوچون راموت گنلعدادا گدک، یوخسا گتمهیک؟» مئکایا اونا ددی: «گت، قالبب گله جکسن، رب اونو پادشاه تسلمم اده جک.» ۱۶ پادشاه اونا ددی: «سنه نچه دفه گرک آند ائچدئرئم کی، منه ربئن آدیندا حقیقتدن باشقا بئر شی دیمه سن؟» ۱۷ مئکایا ددی: «من گوردوم کی، بوتون ائسرائیللی لر داغلار اوستونده، چوبانی اولمایان سورو کئمی سَپله نئبلر. رب ددی: «اونلارین آغاسی یوخدور. قوی هر بئری سالامات اوز اوئنه قایتسین.» ۱۸ ائسرائیل پادشاهی یهوشافاط ددی: «مگر سنه دمه دئم کی، او منئم یاخشیلیغیما یوخ، پئسلئیمه پیغمبرلنک اده جک؟» ۱۹ مئکایا ددی: «او واخت ربئن سوزونو ائتت. من ربی گوردوم کی، اوز تختئنده اوتوروب و بوتون گوئلر قوشونو اونون ساغیندا و سولوندا دوروبلار. ۲۰ رب سوروشدو: «آخابی کئم تولا یاجاق کی، راموت گنلعدادا گدئب هلاک اولسون؟» بئری اله ددی، او بئری بله. ۲۱ او واخت بئر روح اثره لی گلئب ربئن قاباغیندا دایاندی و ددی: «من اونو تولا یارام.» رب اونا ددی: «نجه؟» ۲۲ او جاواب وردی: «من گدئب بوتون پیغمبرلئن آغزیندا یالانچی بئر روح اولارام.» رب ددی: «سن اونو تولا یاجاقسان و بونو باجاریرسان، گت و بله ات.» ۲۳ بس ائندی، باخ، رب سنن بوتون بو پیغمبرلئنن آغزینا یالانچی بئر روح قویوب. رب سنن باشینا بلا گئترمه یی اعلان ادب.» ۲۴ او واخت کینه عنا اوغلو صدقتیا یاخینلاشدی و مئکایانین یاناغینا ووروب سوروشدو: «ربئن روحو مندن سنه نجه کچدی کی، سنه دانیشسین؟» ۲۵ مئکایا جاواب وردی: «باخ، سن بونو اوگون

گنلعدادا گدَرسن کی، اونلارلا شاواشاق؟» یهوشافاط ائسرائیل پادشاهینا جاواب وردی: «منی اوزون کئمی، خالقیمی خالقین کئمی، آنلاریمی آنلارین کئمی حساب ات.» ۵ یهوشافاط گئنه ائسرائیل پادشاهینا ددی: «اولجه گوزک ربئن سوزو نه دئر؟» ۶ ائسرائیل پادشاهی دورد یوزه قدر پیغمبری ییغدی و اونلاردان سوروشدو: «وروشماق اوچون راموت گنلعدادا گدئم یا گتمه یئم؟» اونلار دئتلر: «گت، رب اونو پادشاه تسلمم اده جک.» ۷ یهوشافاط سوروشدو: «بورادا اولنلاردان باشقا، ربئن بئر پیغمبری یوخدور کی، اوندان سوروشاق؟» ۸ ائسرائیل پادشاهی یهوشافاط ددی: «ریدن سوروشماق اوچون بئر نفر ده وار: یئملا اوغلو مئکایا. آنجاق منئم اوندان زهلم گدئر، چونکی یاخشیلیغیما یوخ، پئسلئیمه پیغمبرلنک ادئر.» یهوشافاط ددی: «قوی پادشاه بله دمه سنن.» ۹ ائسرائیل پادشاهی بئر سارای خئدمتچئسننی چاغیریب ددی: «تزی یئملا اوغلو مئکایانی بورایا گتئر.» ۱۰ ائسرائیل پادشاهی و یهودا پادشاهی یهوشافاط سامتره دروازاسینین گتره جینده کی خرمن یرئننده، شاهلیق لئباسی گیمئش حالدا، هر بئری اوز تختئنده اوتورموشدو و بوتون پیغمبرلر اونلارین قاباغیندا پیغمبرلنک ائدردلر. ۱۱ کینه عنا اوغلو صدقتیا اوزونه دمئر بوینوزلار دورلدئب ددی: «رب بله دئر: «آراملی لاری قیریب قورتارانا قدر، اونلاری بونلارلا بوینوزلا یاجاقسان.» ۱۲ بوتون پیغمبرلر ده پیغمبرلنک ادب دئردئلر: «راموت گنلعدادا گت، قالبب گله جکسن، چونکی رب اونو پادشاه تسلمم اده جک.» ۱۳ او قاصند کی، مئکایانی چاغیرماق اوچون گتمئشدی، اونونلا دانیشیب اونا ددی: «باخ، پیغمبرلر پادشاه بئرلنکده خوش سوزلر دئترلر. قوی سنن سوزون ده اونلاردان بئرئئن سوزو کئمی اولسون و خوش دانیش.»

دایاندى و آخشام او اۆلدى. دۇيوش عاراباسى اونون ياراسىنين قانىنا بولاشدى. ۳۶ گونش باتماقدا ائكن اوردوگاھىن ائچىنئده جار چكىلدى: «هر كس اۆز شهرنئه! هر كس اۆز اۆلكه سئنه!» ۳۷ بله جه پادشاه اۆلدى و اونو سامئره به گئئرب اورادا باسدرديلار. ۳۸ عارابانى سامئره حووضونون سويوندا يودولار، و ربئن ددئى سۆزونه گۆره، ائتلر اونون قانىنى يالاديلار. بو حووضدا فاحشئهلر يويوناردى.

۳۹ آخابن قالان ائشلىرى و اونون اتدئى هر شى، فنل دئشئندن بزه دئى ساراي و تنكدئى بوتون شهرلر باره ده مگر انسرائيل پادشاهلارينين سالنامه لر كئتايندا يازيلمايبدير؟ ۴۰ بله جه آخاب اۆلوب آتالارى ائله ياتدى و يرئنه اوغلو آخزيا پادشاه اولدى.

يهودا پادشاهى يهوشافاط

(۲.سال. ۲۰:۳۱-۲۱:۱)

۴۱ انسرائيل پادشاهى آخابن پادشاهليغىنين دوردونجو ائلئنده، آسا اوغلو يهوشافاط يهودا اوستونده پادشاهلىق اتدى. ۴۲ يهوشافاط، پادشاه اولدوغو واخت، اوتوز بش ياشيندا اتدى. او، اورشلئمده ائىئرمى بش ائل پادشاهلىق اتدى. آناسىنين آدى شئلخى قيزى عزوبا اتدى. ۴۳ او، آتاسى آسانين يولو ائله گئدى و اوندان آزمايىب ربئن گۆزونده دوز اولان ائشلىر اتدى. آتاجاق پرستشگاھلار آرادان قالديريلمادى و خالق حله ده بو پرستشگاھلاردا قوربان گئئرب بوخور يانديرىدى. ۴۴ يهوشافاط انسرائيل پادشاهى ائله صلح ائچئنده ياشادى.

۴۵ يهوشافاطين قالان ائشلىرى، اونون گۆرستدئى قووت و نجه دۇيوشدوبو باره ده مگر يهودا پادشاهلارينين سالنامه لر كئتايندا يازيلمايبدير؟ ۴۶ او، كئشى فاحشئهلر كى، آتاسى آسانين زامانيندان قالمىشدى، اۆلكه دن قوودو.

گۆرئمك اوچون ائچئهرى اوتاغا گئئرسن.» ۲۶ انسرائيل پادشاهى امر اتدى: «ئىكايانى گۆتورون، اونو شهر ربئىسى آمونون و پادشاهين اوغلو يواشئين يائينا گۆندرتن. ۲۷ اونلارا ديتن كى، پادشاه بله ديتر: «بو آدمى زئنداننا آتين و من سالامات قاييدانا قدر اونا آنجاج او قدر چۆرك و سو ورتن كى، اۆلمه سئن.» ۲۸ ئىكاياددى: «اگر سن سالامات قاييداسان، رب منئم واسئطمله دانىشمايبدير.» سونرا ددى: «اى جاماعات، هامىنيز اشئدئن!»

آخابن اۆلومو

(۲.سال. ۱۸:۲۸-۳۴)

۲۹ انسرائيل پادشاهى و يهودا پادشاهى يهوشافاط راموت-گئلعادين ضئئنه گئئئلر. ۳۰ انسرائيل پادشاهى يهوشافاط ددى: «من قئىفمه دئئشئب دۇيوشه گئره جيم، لائكن سن اۆز شاهلىق پالتارىنى گى.» بله جه انسرائيل پادشاهى قئىفمه سئنى دئئشئب دۇيوشه گئردى. ۳۱ آرام پادشاهى اۆز دۇيوش عارابالارينين اوتوز ائكى باشچىسىنا امر ادئب دمئشئدى: «نه كئچئككله، نه ده بۇيوكله ووروشون، فقط انسرائيل پادشاهى ائله دۇيوشه گئرتن.» ۳۲ دۇيوش عارابالارينين باشچيلارى يهوشافاطى گۆرنده دئئلر: «يقتن انسرائيل پادشاهى بودور.» دۇنوب اونونلا ووروشماغا گئئئلر. او واخت يهوشافاط چيغىردى. ۳۳ دۇيوش عارابالارينين باشچيلارى اونون انسرائيل پادشاهى اولمايدىغىنى گۆرنده دالينجا گئمه يئب گرى قاييتدیلار. ۳۴ بئر آدم نئشان آلمادان كامان چكئب انسرائيل پادشاهينى زئرهئئن بئرئشئدى يردن ووردو. پادشاه عاراباچىسىنا ددى: «دؤندر و منى دۇيوشدن چيخارت، چونكى آغبر يارلانمىشام.» ۳۵ او گون دۇيوش قىزىشدى. پادشاه اۆز دۇيوش عاراباسيندا آراملى لارين قاباغيندا

ئسرایئیل پادشاهی آخزیا

۵۱ یهوذا پادشاهی یهوشافاطین پادشاهلیغینین اون یڈئنجی ائللئنده، آخاب اوغلو آخزیا سامئرده ئسرایئیل اوستونده پادشاه اولدو. او، ائکی ائل ئسرایئیل اوستونده پادشاهلیق اتدی. ۵۲ آخزیا ربئن گؤزونده پئس اولان ائشئر اتدی، آتا-آناسینین و ئسرائیلله گوناھ اتدئرمئش نباط اوغلو یروبعامین یولو ائله گتدی. ۵۳ آخزیا، آتاسینین اتدئی کئمی، بَعْلَه قوللوق و اونا پرستئش اتدی و ئسرائیلئن تاریسی ربی قضبئندئردی.

۴۷ اِدومدا پادشاه یوخ اتدی، بئر جانئشئن اورادا حؤکمرانلیق ادئردی. ۴۸ یهوشافاط تَرشئش گمئلری* دوزئتدی کی، قیزیل دالینجا اوفئره گتئسنلر. اما گده بئلمه دئلر، چونکی گمئلر عصیون گبَرده سیندی. ۴۹ او واخت آخاب اوغلو آخزیا یهوشافاطا ددی: «قوی گمئلرده سنئن آداملارینلا بئرلئکده، منئم آداملاریم دا گتئسنلر.» لاکئن یهوشافاط راضی اولمادی. ۵۰ یهوشافاط اولوب آتالاری ائله یاتدی و آتاسی داوودون شهرئنده، آتالارین یانیندا باسدیریلدی. اونون یرئنه اوغلو یهورام پادشاه اولدو.